

ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»

Факультет економіки та менеджменту

(повне найменування інституту, назва факультету)

Кафедра управління і фінансово-економічної безпеки

(повна назва кафедри)

«До захисту допущено»

завідувач кафедри

Попова О.Ю.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

“ ” 2024 року

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

магістр

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему «Удосконалення системи оцінювання і прогнозування фінансового стану підприємства»

Виконала: студентка _2_ курсу, групи ФіКзм-22

(шифр групи)

спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Чинякіна Ю.В

(підпис)

Керівник: к.е.н., доцент, доцент кафедри УФЕБ Ляшок Н.Ю.

(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

(підпис)

Рецензент: к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки підприємства

О.О. Фоміна

(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

(підпис)

Засвідчую, що у цій випускній кваліфікаційній роботі немає запозичень з праць інших авторів без відповідних посилань.

студент

(підпис)

Луцьк– 2024 р.

ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет економіко -гуманітарний

Кафедра управління і фінансово-економічної безпеки

Освітньо-кваліфікаційний рівень «магістр»

Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування

(шифр і назва)

Затверджую:
зав. кафедрою УФЕБ

О.Ю. Попова

«__» _____ 2024р

ЗАВДАННЯ

на випускню кваліфікаційну роботу студентки

Чинякіна Юлія Вадимівна

1. Тема роботи «Удосконалення системи оцінювання і прогнозування фінансового стану підприємства»

керівник проекту (роботи) Ляшок Наталія Юріївна, к.е.н., доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом по інституту від « 22 » 02 2024 р. № 73

2. Термін здачі студентом закінченої роботи 10 травня 2024 року

3. Вихідні дані до роботи матеріали звіту про переддипломну практику, основні техніко-економічні показники діяльності ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод»; баланс підприємства; звіт про фінансові результати

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, що їй належить розробити) теоретичні та методичні підходи до оцінювання і прогнозування фінансового стану підприємства; фінансово-економічний аналіз показників господарської діяльності підприємства ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод» за 2019-2023 роки. та оцінка його фінансового стану; основні напрямки покращення фінансового стану підприємства

5. Перелік графічного матеріалу: основні положення випускної кваліфікаційної роботи; техніко-економічні показники діяльності підприємства; порівняльний аналітичний баланс; результати фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод»; удосконалена методика оцінки фінансового стану підприємства; заходи, спрямовані на оздоровлення фінансово-економічного стану та мінімізацію витрат виробництва ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод» на 2024рік; розрахунок вірогідності настання банкрутства; прогноз фінансових показників діяльності підприємства

6. Консультанти з проекту (роботи), із зазначенням розділів, що їх стосуються

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
1.	к.е.н, доц. Ляшок Н.Ю.	1.03.2024	20.03.2024
2.	к.е.н, доц. Ляшок Н.Ю.	20.03.2024	10.04.2024
3.	к.е.н, доц. Ляшок Н.Ю.	10.04.2024	1.05.2024
Нормо-контроль	д.е.н, проф. Попова О.Ю.	10.03.2024	25.05.2024

7. Дата видачі завдання 20.02.2024

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вибір і затвердження теми дослідження	16.02.2024	
2.	Складання завдання на виконання випускної кваліфікаційної роботи, складання плану роботи	20.02.2024	
3.	Вивчення економічної літератури з обраної теми роботи та написання першого розділу	5.03.2024	
4.	Аналіз статистично-економічної інформації з досліджуваної проблеми та написання другого розділу випускної кваліфікаційної роботи	20.03.2024	
5.	Розробка рекомендацій та заходів щодо підвищення ефективності, які розглянуті в ракурсі обраної теми роботи	20.04.2024	
6.	Оформлення вступу, висновків, реферату, демонстраційних аркушів	10.05.2024	
7.	Подання виконаної роботи на зовнішнє рецензування	15.05.2024	
8.	Підписання випускної кваліфікаційної роботи у завідувача кафедри та подання документів до ДЕК	25.05.2024	

Студентка _____

Ю.В. Чинякіна
(підпис)

Керівник роботи _____

Н.Ю. Ляшок
(підпис)

АННОТАЦІЯ

Чинякіна Ю.В. Удосконалення системи оцінювання і прогнозування фінансового стану підприємства / Випускна кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування. – ДВНЗ ДонНТУ, Луцьк, 2024.

У випускній кваліфікаційній роботі розкрито зміст та основні методи оцінки фінансового стану підприємства; проаналізовано методологію прогнозування фінансового стану підприємства; проведено оцінку аналітичних результатів діяльності підприємства і проаналізовано показники його фінансової стійкості; проведено оцінку фінансового стану підприємства та вірогідності банкрутства; розроблено заходи щодо покращення фінансового стану підприємства; удосконалено методику оцінки фінансового стану підприємства; розраховано економічну ефективність від впровадження запропонованих заходів; зроблено прогноз фінансового стану підприємства на 2024 рік.

Ключові слова: фінансовий стан, прогнозування, фінансова стійкість, аналіз; платоспроможність, ліквідність, баланс, рентабельність

SUMMARY

Chinyakina Yu.V. Improvement of the system of assessment and forecasting of the financial state of the enterprise / Graduation qualification work for obtaining the master's degree in the specialty 072 Finance, banking and insurance. - DVNZ DonNTU, Lutsk, 2024.

The content and main methods of assessing the financial state of the enterprise are disclosed in the final qualification work; the methodology of forecasting the financial state of the enterprise was analyzed; an assessment of the analytical results of the enterprise's activity was carried out and indicators of its financial stability were analyzed; an assessment of the company's financial condition and probability of bankruptcy was carried out; measures have been developed to improve the financial condition of the enterprise; the method of assessing the financial condition of the enterprise has been improved; the economic efficiency of the implementation of the proposed measures was calculated; a forecast of the company's financial condition for 2024 was made.

Keywords: financial condition, forecasting, financial stability, analysis; solvency, liquidity, balance, profitability

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ І ПРОГНОЗУВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА.....	6
1.1 Сутність фінансового стану та його показники.....	10
1.2 Аналіз фінансового стану як основа цільового прогнозування грошових потоків організації.....	19
1.3 Розвиток аналітичного інструментарію оцінки і прогнозування фінансового стану підприємства.....	29
Висновки за розділом 1.....	37
РОЗДІЛ 2 ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ПРАТ «ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ АГРЕГАТНИЙ ЗАВОД» ЗА 2019-2023 РОКИ ТА ОЦІНКА ЙОГО ФІНАНСОВОГО СТАНУ.....	39
2.1 Організаційно-економічна характеристика підприємства.....	39
2.2 Аналіз фінансово-економічних показників.....	44
2.3 Оцінка фінансового стану підприємства.....	55
Висновки за розділом 2.....	65
РОЗДІЛ 3 ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА.....	66
3.1 Удосконалення методики оцінки фінансового стану підприємства.....	66
3.2 Шляхи покращення фінансового стану підприємства.....	70
3.3 Прогнозування фінансового стану підприємства на 2024р.....	74.
Висновки за розділом 3.....	82
ВИСНОВКИ.....	83
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	86
ДОДАТКИ.....	91

ВСТУП

Внаслідок негативного впливу кризових явищ більшість комерційних організацій виявилися вимушеними функціонувати у несприятливих економічних умовах. Нестабільність зовнішнього фінансового середовища неминує спричиняє скорочення ефективності виробництва, труднощі з процесом забезпечення безперервності діяльності, зростання ризику інвестування, викликаючи необхідність обґрунтованого вибору напрямів подальшого розвитку організації. У цьому процесі важлива роль належить комплексному економічному аналізу фінансово-господарської діяльності організацій, що дозволяє своєчасно діагностувати фінансовий стан та визначати комплекс заходів щодо його стабілізацію.

Необхідність передбачення сприятливих змін фінансового стану організацій, зростання ефективності діяльності призводить до зростання ролі прогнозування, що знижує невизначеність та ризик та підвищує результативність системи управління.

Зміна умов функціонування економічних суб'єктів вимагає вдосконалення методики та процедур проведення аналізу та прогнозування фінансового стану організацій на основі системного підходу у взаємозв'язку всіх ключових елементів та підсистем прогнозно-аналітичних процесів.

Формування системи аналізу та прогнозування фінансового стану сприятиме стабілізації економіки в умовах кризи, підвищенню ефективності діяльності суб'єктів господарювання на регіональному рівні та в масштабі економіки країни, забезпеченню безперервності та стійкості розвитку бізнесу.

Безперечна важливість та недостатня вивченість багатоаспектних проблем аналізу та прогнозування фінансового стану, необхідність формування прогнозно-аналітичної системи, що дозволяє отримувати реальну та потенційну оцінку ефективності діяльності комерційних

організацій та встановлення її складових компонентів, визначають актуальність теми дослідження.

Теоретичним та практичним аспектам методики здійснення аналізу фінансового становища присвячені роботи вітчизняних вчених С.Б. Барнгольц, І.О. Бланка, С.В. Калабухова, М.Р. Ковбасюк, І.Д. Лученок та інші. В різному ступені вивченню цих проблем присвячені роботи зарубіжних економістів Л.А. Бернстайна, К. Боумена, СДж. Брауна, Ю.Ф. Брікхема, М. Вебера, МЛ. Гольцберга, Т.Р. Карлина, Б. Карлоффа, М.П. Крицмена, А.Р. Макмина, Б. Риза, Д. Стоуна, Дж. Фредлоба, К. Хеддервика, Э. Хелферта, К. Хитчинга, У. Хорнби

Вивчення порядку формування інформаційного забезпечення, існуючих методик аналізу та прогнозування фінансового стану, виявило, що, незважаючи на велику міру опрацьованості проблеми, ще є питання, які потребують додаткового дослідження та уточнення.

В даний час фінансове становище організацій розглядається комплексно, без урахування специфіки напрямів діяльності комерційних організацій та потреб користувачів інформації. Є відмінності у понятійному апараті, складі і структурі показників, що використовуються для аналізу, а також у способах їх оцінки. Крім того, при здійсненні аналітичних процедур дослідження фінансового стану організацій застосовуються традиційні ретроспективні методи аналізу, не акцентується увага на прогнозуванні на основі перспективних методів аналізу з використанням комп'ютерних технологій.

Актуальність теми та недостатній ступінь розробленості проблеми окреслили необхідність дослідження системи узагальнюючих показників оцінки фінансового стану.

Випускна кваліфікаційна робота виконана за матеріалами приватного акціонерного товариства «Дніпропетровський агрегатний завод», основним видом діяльності якого є виробництво електродвигунів, генераторів і трансформаторів.

Обрана тема для досліджуваного підприємства є актуальною оскільки протягом аналізованого періоду підприємство працювало в цілому не дуже добре. Знизився обсяг виробництва, не має фінансової стійкості. Згідно економічним показникам ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод», необхідно визначити вірогідність банкрутства та спрогнозувати фінансовий стан на 2024 рік.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є розробка теоретичних та методичних положень і практичних рекомендацій щодо методів оцінки і прогнозування фінансового стану

Для досягнення поставленої мети було вирішено наступні задачі:

- розкрито зміст та основні методи оцінки фінансового стану підприємства;
- проаналізовано методологію прогнозування фінансового стану підприємства;
- проведено оцінку аналітичних результатів діяльності підприємства і проаналізовано показники його фінансової стійкості;
- проведено оцінку фінансового стану підприємства та вірогідності банкрутства;
- розроблено заходи щодо покращення фінансового стану підприємства;
- удосконалено методику оцінки фінансового стану підприємства;
- розраховано економічну ефективність від впровадження запропонованих заходів;
- прогнозовано фінансовий стан підприємства на 2024 рік.

Об'єктом дослідження є фінансова політика ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод».

Предметом дослідження є механізм управління та формування фінансових ресурсів підприємства.

Методологічною основою є загальнонаукові та класичні методи дослідження, економіко-статистичні та спеціальні методи аналізу. З метою

прогнозування фінансового стану організацій у роботі використано методи економіко-математичного моделювання, кореляційно-регресійний аналіз, факторний та трендовий методи.

Теоретичною основою дослідження є роботи вітчизняних та зарубіжних учених, присвячені проблемам аналізу та прогнозування фінансового становища.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у теоретичному узагальненні та методичному вирішенні проблеми оцінки фінансового стану підприємства. При цьому автором було отримано такі наукові результати: удосконалено модель оцінки ймовірності банкрутства та запропоновано використання показників, які найбільш реально характеризують стан підприємства ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод»

Наукові результати випускної кваліфікаційної роботи, що мають прикладний характер, знайшли практичне застосування у ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод». Особисто автору належить комплексне дослідження теоретичних і практичних засад оцінки та прогнозування фінансового стану, висновки та рекомендації щодо удосконалення методів оцінки фінансового стану підприємства.

РОЗДІЛ І ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ І ПРОГНОЗУВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Сутність фінансового стану та його показники

Аналіз фінансового стану організації (підприємства) є затребуваною процедурою для великої кількості користувачів економічної інформації як внутрішніх (керівників, адміністраторів, менеджерів, фахівців), так і зовнішніх (постачальників, покупців, потенційних інвесторів, банків, страховиків, податкових органів, державних органів управління) економікою, аудиторів тощо.) Однак підходи до аналізу фінансового становища різняться залежно від мети та можливостей.

Цілями можуть бути: виявлення перспектив діяльності організації, оцінка кредитоспроможності позичальника, перевірка достовірності складання бухгалтерської (фінансової) звітності та відповідності законодавству та інші .

До розряду можливостей можна віднести доступність інформаційної бази, її достовірність та використання адекватних методик аналізу. Що ж до методик аналізу фінансового становища, їх кількість і якість не відрізняється однаковістю, як у нашій країні, і так і за кордоном.

Для повного розуміння проблеми слід визначитися термінологічно, що таке аналіз фінансового стану, у чому його економічна сутність, оскільки суть поняття чи явища, зрештою, визначає результат.

В основному більшість вітчизняних авторів сходяться в думці, що фінансовий стан, як економічна категорія, пов'язаний з характеристикою наявності, структури, розміщення, використання фінансових ресурсів та їх достатністю.

Однак, при більш детальному розгляді, одностайності немає, і кожен автор має свій підхід. Не претендуючи на охоплення всіх точок зору, представимо деякі найпопулярніші в табл. 1.1.

Таблиця 1.1 - Угрупування підходів до характеристику поняття "аналіз фінансового стану"

Автор	Підходи авторів до поняття фінансового стану
Артеменко В.Г., Беллендір М.В.	найважливіша характеристика діяльності організації, що відображає забезпеченість фінансовими ресурсами, доцільність та ефективність їх розміщення та використання, платоспроможність та фінансову стійкість
СБ. Барнгольц	характеристика фінансової конкурентоспроможності підприємства (тобто платоспроможності, кредитоспроможності), використання фінансових ресурсів та капіталу, виконання зобов'язань перед державою та іншими суб'єктами господарювання
С.В. Калабухов	цілі: отримання інформації про здатність заробляти прибуток; формування інформації про майновий та фінансовий стан, тобто. про забезпеченість джерелами отримання прибутку
Герасименко Г.П., Макар'ян Е.А.	сукупність показників, що відображають здатність підприємства погасити свої боргові зобов'язання
М.Р. Ковбасюк	сукупність показників, що характеризують наявність, розміщення та використання фінансових ресурсів підприємства
І.Д. Лученок	економічна категорія, що відображає стан капіталу в процесі його кругообігу та здатність суб'єкта до саморозвитку на фіксований момент часу
А.Д. Шеремет	фінансове становище підприємства виявляється у співвідношенні структур його активів і пасивів, т. е. коштів підприємства його джерел

Джерело; складено автором

Поняття фінансового становища там, переважно, ототожнюється з фінансовим становищем, фінансової стійкістю. Важливими показниками при цьому є платоспроможність, окупність витрат та погашення зобов'язань,

здатність створювати новий продукт із наявних ресурсів та отримувати при цьому дохід.

Зарубіжна практика аналізу фінансового становища іноді ототожнюється з аналізом фінансової звітності чи діяльності підприємства у цілому (таблиця 1.2).

Таблиця 1.2 - Закордонні наукові школи фінансового аналізу

Школа	Представники	Напрями
Школа емпіричних прагматиків	Р. Фоулк	Аналіз показників оборотних коштів, власного оборотного капіталу, короткострокової кредиторської заборгованості. Розрахунок за даними бухгалтерської звітності аналітичних коефіцієнтів
Школа статистичного фінансового аналізу	О.Уолл	Розробка нормативних значень показників фінансової звітності у розрізі галузей, підгалузей, груп з урахуванням статистичних методів
Школа мультिवаріантних аналітиків	Дж. Блісс, А. Вінакор	Побудова піраміди (системи) фінансових показників та розробка на її основі імітаційних моделей
Школа аналітиків, зайнятих діагностикою банкрутства компаній	Е. Альтман, В. Бівер	Проведення аналізу фінансової стійкості компанії, віддаючи перевагу перспективному ретроспективному аналізу. Зроблено перші спроби прогнозування банкрутства.
Школа учасників фондового ринку	Дж. Фостер	Цінність звітності полягає у можливості її використання для прогнозування рівня ефективності інвестування.

Джерело: складено автором

У вітчизняних та зарубіжних підходах відрізняється також структура аналізу фінансового становища. У вітчизняній практиці складові аналізу фінансового становища різняться залежно від підходу тієї чи іншої автора. На думку М.Р. Ковбасюк це: фінансова незалежність, стійкість, стабільність; ділова активність, оборотність, ефективність використання капіталу; рентабельність, прибутковість, прибутковість; ліквідність; майновий стан.

На думку І.Д. Лученок це: кредитоспроможність, потенційне банкрутство, леверидж, платоспроможність, фінансова незалежність, стійкість, стабільність; структура активів та пасивів; ділова активність, оборотність, ефективність використання капіталу

На думку Шеремета О.Д. це: платоспроможність; фінансова незалежність, стабільність, стабільність; структура активів та пасивів; ділова активність, оборотність, ефективність використання капіталу; ліквідність.

Якщо розглядати структуру аналізу фінансового стану залежно від підходів зарубіжних авторів, то:

Д. Стоун, К. Хітчінг виділяють такі складові частини аналізу: платоспроможність, структура активів і пасивів, ділова активність, оборотність, ефективність використання капіталу, інвестиції; Брейлі Р., Майєрс – фінансова залежність, ліквідність, рентабельність, ринкова активність; Дж. К. Ван Хорн - структура та динаміка майна підприємства, ліквідність, співвідношення грошового потоку та заборгованості, співвідношення власного капіталу та заборгованості, ступінь покриття процентних платежів прибутком.[1]

В даний час широкого поширення набули методики: С.Б. Барнгольц, І.О. Бланка, С.В. Калабухова, М.Р. Ковбасюк, І.Д. Лученок та інші. Загалом вони є подальшим розвитком попередніх методик:

- 1) мають більш формалізований, алгоритмізований, структурований характер і більшою мірою пристосовані до комп'ютеризації всіх розрахунків;
- 2) застосовується дещо інша нормативна база в оцінці платоспроможності (ліквідності) підприємства;
- 3) орієнтовані на широке коло користувачів;
- 4) частково застосовується зарубіжний досвід оцінки фінансового становища;
- 5) використовується модель взаємопов'язаних різних фінансових коефіцієнтів, що дає змогу за наявності динаміки різних фінансових показників (факторів) дослідити характер зміни результуючого показника;

б) докладніше розглянуто аналіз балансового прибутку і прибутку від реалізації продукції; .[2]

Таким чином, відмінність українських та зарубіжних підходів до розуміння суті та структури аналізу фінансового стану націлює користувачів економічної інформації на ретельний вибір методик аналізу, оскільки від них залежить якість зроблених за їх допомогою висновків.

Понятійний апарат, що існує в сучасній економічній літературі, не відрізняється єдністю підходів до визначення ключових категорій дослідження.

З метою встановлення місця аналізу фінансового стану організації у системі економічного аналізу, здійснено угруповання видів економічного аналізу, що дозволяє охарактеризувати його за рівнями управління, повнотою проведення, одиницями виміру та суб'єктами аналізу.

Для уточнення теоретичної сутності аналізу фінансового стану, виявлено напрями аналізу та прогнозування фінансового стану організації у розрізі видів діяльності, що мають багатоцільову спрямованість та дозволяють враховувати інтереси різних груп користувачів аналізу та потреби менеджменту.

З урахуванням цього підходу фінансовий стан організації розглядається нами як найважливіша характеристика забезпечення фінансової незалежності організації у її поточній, інвестиційній та фінансовій діяльності досліджуваній період часу та в перспективі, що дозволяє оцінити оптимальність структури майна та капіталу та ефективність їх використання, ступінь дотримання економічних та соціальних інтересів власників організації та інших юридичних та фізичних осіб (включаючи державні та податкові органи). .[13]

Фінансовий стан будь-якого підприємства є економічною категорією, що відбиває стан капіталу процесі його кругообігу і здатність суб'єкта господарювання до саморозвитку на фіксований час.

Охарактеризувати фінансове становище будь-якого підприємства можна як на короткострокову, так і на довгострокову перспективу. У разі короткострокової перспективи йдеться про ліквідність та платоспроможність підприємства, при характеристиці довгострокової перспективи – про фінансову стійкість.

Платоспроможність - це здатність підприємств різних галузей своєчасно погашати всі свої платіжні зобов'язання у разі настання терміну платежу. Аналіз платоспроможності підприємства характеризує ефективність його діяльності, займаючи ключову роль визначенні ефективності роботи та пошуку резервів для розвитку. Тому необхідно з метою уникнення банкрутства та втрати сегментів ринку проводити аналіз платоспроможності та ліквідності підприємства.

Розглянемо основні підходи до сутності поняття «платоспроможність підприємства»:

- щодо платоспроможності підприємства термін зобов'язань немає істотного значення;
- платоспроможність підприємства може погіршитися через те, що у структурі активів значну частину займають безнадійна дебіторська заборгованість, основні засоби, неприбуткові довгострокові вкладення;
- показник платоспроможності підприємства вказує стан на певну дату розрахунку, тобто для нього характерна ментальність, і це значення залежить від об'єктивно обумовлених змін, пов'язаних із надходженням та сплатою коштів. [31]

Платоспроможність підприємства може змінюватися через несвоєчасне погашення дебіторської заборгованості, підприємство може стати неплатоспроможним, оскільки настав час платити кредиторам, але в розрахунковий рахунок немає достатньо фінансових ресурсів на погашення цієї заборгованості. Тому необхідно, щоб ліквідних коштів вистачало на погашення необхідних платежів.

Зарубіжні та вітчизняні дослідники, практики пропонують свої стандарти та методи проведення оцінки, встановлюючи нормативні значення показників для контролю та регулювання діяльністю підприємства. У практиці застосовуються вітчизняні показники щодо аналізу платоспроможності підприємства. Для аналізу стійкості платоспроможності підприємства існує формула розрахунку, що дозволяє визначити здатність підприємства втратити чи відновити платоспроможність у зазначений період.

І тому необхідно розрахувати коефіцієнти поточної ліквідності за різними періодами як відношення поточних активів до поточних пасивів.

При аналізі стану платоспроможності підприємства необхідно визначити причини фінансових проблем, частоту утворення та тривалість прострочених боргів. Фінансова стійкість будь-якого підприємства багато в чому залежить від оптимальності структури активів підприємства та структури джерел капіталу, а також від співвідношення основних та оборотних коштів, урівноваженості активів та пасивів. [26]

Ступінь незалежності підприємства від позикових коштів - найважливіша характеристика його фінансової стійкості, що забезпечується наявністю нормальних джерел, достатніх на формування запасів, та ефективним управлінням структурою капіталу.

Сутність фінансової стійкості виявляється у ефективному формуванні, розподілі та використанні фінансових ресурсів. Віддзеркалення стабільного перевищення доходів над витратами як суть фінансової стійкості забезпечує вільне маневрування грошовими коштами, що у свою чергу сприяє безперебійному виробничому та торговому процесу. Фінансова стійкість формується протягом усього життєвого циклу підприємства і є головним компонентом загальної стійкості підприємства.

На стійкість впливають різні чинники: стан підприємства на товарному ринку, ступінь залежності від зовнішніх кредиторів та інвесторів, наявність неплатоспроможних дебіторів, ефективність фінансово-господарських операцій тощо

Також сутність фінансово-господарської стійкості визначається ефективним формуванням, розподілом та використанням фінансових ресурсів. Забезпеченість запасів і витрат джерелами формування є сутністю фінансово-господарської стійкості, а платоспроможність є її зовнішнім проявом.

Найбільш узагальнюючим показником фінансово-господарської стійкості є співвідношення вартості матеріальних запасів та витрат поточних активів із джерелами забезпечення коштів, у тому числі власних та позикових («надлишок або нестача джерел коштів для формування запасів та витрат»). На відміну від аналізу ліквідності, проведеного в короткостроковому періоді, мета аналізу фінансової стійкості підприємства полягає в оцінці ступеня його фінансової незалежності, можливості підтримувати довгострокову платоспроможність та фінансувати свою діяльність як за рахунок власного, так і за рахунок позикового капіталу. Таким чином, фінансова стійкість компанії - це здатність забезпечити зростання ділової активності за збереження платоспроможності в умовах допустимого рівня ризиків.

Чинники, що впливають на фінансову стійкість підприємства, можна поділити на зовнішні та внутрішні. Розглянемо кожну групу факторів докладніше.

Зовнішні фактори:

1) фаза економічного циклу, де зараз перебуває країна. За наявності кризи країни реалізація уповільнюється, при цьому виробництво продукції триває, як і раніше. Відбувається зменшення інвестицій, доходів усіх суб'єктів господарювання, значно скорочується прибуток. Наслідком цих чинників є низька ліквідність та платоспроможність, можливість банкрутства.

2) конкурентна боротьба на ринку;

3) макроекономічні показники (курс валют, податкова та кредитна політика, розвиток зовнішньоекономічних зв'язків);

4) політична ситуація у країні (принципи регулювання економіки, земельна реформа, права захисту споживачів);

5) Інфляція - дестабілізує фінансовий стан компаній

Внутрішні фактори;

1) витрати виробництва, і навіть співвідношення незмінних і змінних затрат.

2) оптимальний склад активів та вибір шляхів управління ними. Якщо ж у компанії зменшується кількість ліквідних активів, то, отже, можна отримати підвищений прибуток. Але при цьому через нестачу оборотних активів може виникнути ризик виникнення неплатоспроможності і зовсім зупинки виробництва. Тобто оптимальне управління активами – це підтримання мінімальної суми ліквідних активів на рахунках компанії, щоб здійснювати поточну діяльність.

3) оптимальний склад та структура фінансових ресурсів та правильне управління. Чим більший власний капітал підприємства, особливо прибуток – тим незалежніше воно відчувається. Важливою є не лише сума прибутку, а й шляхи її розподілу, а саме та частина, яка йде на розвиток виробництва. Таким чином, саме цей фактор необхідний для аналізу фінансової стійкості – розподіл прибутку для поточного фінансування та для інвестицій.

4) Залучений капітал. Підвищення суми позикового капіталу підвищує фінансові можливості компанії, але при цьому виникає ризик – можливості розплатитися за зобов'язаннями. Таким чином, гарантувати майбутню оплату за зобов'язаннями можуть резерви, створені на підприємстві. .[17]

Провівши змістовний аналіз категорії фінансового стану підприємства та методів його оцінки можна відзначити, що всі аспекти фінансового стану взаємопов'язані і по багатьох парах показників простежується однозначна залежність: поліпшення становища за одним аспектом призводить до погіршення становища з іншого аспекту (наприклад, ліквідність – рентабельність). Тому складно домогтися одночасного високого рівня всіх показників фінансового стану підприємства.

Отже, формується необхідність вибору пріоритетів показників фінансового становища підприємства. Як правило, ці пріоритети визначаються не тільки метою аналізу фінансового стану підприємства, а й залежать від того, хто є користувачем фінансової інформації та оцінює поточний та перспективний фінансовий стан підприємства. Наприклад, для інвестора, що передбачає інвестувати в підприємства, найбільш актуальними є питання рентабельності бізнесу та його фінансової незалежності. А для кредиторів найважливішими є питання ліквідності та платоспроможності підприємства. Виходячи з цілей користувачів фінансової інформації, можна виділити таку ієрархію аспектів фінансового стану: пріоритетом користується фінансова стійкість, трохи менш пріоритетним є стан ліквідності та платоспроможності, ще менш важливим є аналіз ділової активності і, нарешті, найменший пріоритет має рентабельність. На думку низки економістів, таке ранжування вкрай важливе з позицій управління фінансовим станом. Орієнтуючись на інвесторів або акціонерів з вищенаведеною розстановкою пріоритетів, менеджери та власники підприємства зможуть обґрунтовано вибудувати стратегію розвитку з урахуванням покращення фінансового стану.

1.2 Аналіз фінансового стану як основа цільового прогнозування грошових потоків організації.

Як добре відомо, будь-яке управлінське рішення, чи то модернізація виробництва, перенавчання кадрів чи розробка нового товару, лише тоді може втілитись у життя, коли воно забезпечене відповідними засобами. Саме тому у виборі того чи іншого варіанта вирішення фінансовий аспект відіграє вирішальну роль, роблячи управління фінансами, або фінансовий менеджмент, найважливішою складовою процесу управління організацією.

У свою чергу на практиці фінансовий менеджмент організації в кінцевому підсумку зводиться до управління її фінансовими потоками з

метою максимізації матеріального добробуту власників організації. У цьому під фінансовими потоками слід розуміти як власне потоки коштів, а й матеріально-речові (фондові) потоки у вартісному вираженні, оскільки вони відбивають рух коштів через інші форми активів до грошової форми.

У сучасних умовах вітчизняної економіки забезпечення оптимального управління фінансовими потоками організації (господарюючого суб'єкта, підприємства) ще більш актуальне, оскільки фінансовий стан значної частини з них може бути охарактеризовано як кризове. Оптимальне управління фінансовими потоками організації, як відомо, неможливе без їх правильного планування, а отже, і прогнозування, оскільки прогноз після його оцінки та прийняття може бути базовим припущенням у плануванні.

Дані твердження зумовлюють необхідність вироблення сучасних найбільш ефективних методик прогнозування фінансових потоків організації, адекватних ринковим умовам господарювання, що склалися в нашій країні, у тому числі дозволяють істотно покращити її фінансовий стан, підвищити фінансову надійність і, відповідно, зробити більш привабливою для інвесторів.

У ході аналізу фінансового стану, як відомо, вивчається здатність організації фінансувати свою діяльність, тобто забезпеченість фінансовими ресурсами, необхідними для її нормального функціонування, доцільність їх розміщення і ступінь використання. Інформаційна база аналізу - дані фінансової звітності підприємства та бухгалтерського фінансового обліку. Як основний інструмент аналізу фінансового стану може розглядатися метод фінансових (аналітичних) коефіцієнтів.

При цьому доцільно, на думку авторів, виділення у складі аналізу фінансового стану наступних основних структурних елементів:

- оцінки майнового стану;
- оцінки фінансової стійкості;
- оцінки платоспроможності та ліквідності;
- оцінки ділової активності;

- комплексної оцінки фінансового становища.

Звернемося до короткого розгляду. .[1]

У процесі оцінки майнового стану організації вивчаються склад, структура та динаміка її активів (як правило, у балансовій оцінці). А оскільки активи організації можуть розглядатися як її інвестиції, то зміни в майновому становищі організації можуть бути в певному сенсі обумовлені змінами її інвестиційної політики. Отже, оцінка майнового стану організації може розглядатися як один із інструментів аналізу її інвестиційної політики.

Оцінка фінансової стійкості пов'язана з дослідженням складу, структури та динаміки пасивів (джерел фінансування) організації. Особливу увагу при цьому звертається на співвідношення зобов'язань та власного капіталу організації, їх темпів зростання та приросту, що дозволяє судити про схильність чи несхильність керівництва організації до ризику при прийнятті фінансових рішень.

При оцінці платоспроможності та ліквідності аналізується як здатність організації розраховуватися за всіма своїми зобов'язаннями (платоспроможність), так і її можливості з погашення короткострокових зобов'язань та здійснення непередбачених витрат (ліквідність). Крім того, в процесі аналізу платоспроможності може бути встановлений спосіб фінансування активів організації (хеджований, консервативний або агресивний). .[42]

У ході оцінки ділової активності аналізуються три групи показників:

- 1) показники оборотності, що характеризують інтенсивність використання ресурсів організації;
 - 2) показники рентабельності, що характеризують ефективність діяльності організації та використання нею своїх ресурсів;
 - 3) показники ринкової активності, що характеризують становище організації (відкритого акціонерного товариства) на ринку цінних паперів.
- Завершальним, найважливішим елементом аналізу фінансового стану є його

комплексна оцінка. При цьому можуть бути виділені два принципові підходи до комплексної оцінки фінансового стану організації.

Перший пов'язаний з рейтинговою оцінкою фінансового стану. Під рейтингом, як відомо, розуміється узагальнена кількісна характеристика організації, що визначає її місце на ринку шляхом віднесення до якогось класу, групи залежно від кількісних та якісних характеристик її діяльності. Рейтингова оцінка фінансового стану організації є інструментом внутрішньогосподарського, але більшою мірою міжгосподарського порівняльного аналізу, оцінки її інвестиційної привабливості.

Визначення рейтингу може базуватися на системі абсолютних та відносних показників або на поєднанні тих та інших. Однак на практиці в більшості випадків застосовуються відносні показники.

Рейтингова оцінка фінансового стану організації, як правило, здійснюється в рамках аналізу її фінансового стану. При визначенні рейтингу принципове значення мають об'єктивність і точність вибору системи показників, покладеної в основу розрахунку рейтингу, методики їх обчислення, якість інформаційної бази розрахунку та алгоритми визначення власне рейтингу як кількісної оцінки, що дозволяє ранжувати організації. [38]

Можна виділити три основні етапи розробки систем рейтингової оцінки:

- 1) відбір та обґрунтування системи показників, що використовуються для розрахунку рейтингу;
- 2) формування нормативної бази за кожним показником;
- 3) розробка алгоритму підсумкової рейтингової оцінки фінансового становища.

В якості показників, що використовуються для розрахунку рейтингу, відбираються найбільш значущі з точки зору оцінки різних аспектів господарської діяльності підприємства: майнового стану, фінансової стійкості, платоспроможності та ліквідності, інтенсивності та ефективності використання ресурсів, положення на ринку цінних паперів. При цьому

відібрані для оцінки рейтингу показники не повинні бути функціонально залежними і не повинні дублювати один одного.

Нормативні значення по кожному з показників можуть встановлюватися з урахуванням аналізу результатів досліджень вітчизняних та зарубіжних фахівців, власних спостережень, галузевої специфіки. Основна вимога до нормативних значень показників - вони повинні узгоджуватися між собою. Як правило, нормативні значення показників встановлюються за класами надійності: перший – найкращий, останній – гірший.

Алгоритм підсумкової рейтингової оцінки може бути побудований двома способами:

- 1) використання експертно-бального методу;
- 2) формування інтегрального показника.

У першому випадку кожному класу надійності ставиться певна кількість балів (як правило, першому — найбільша, останньому — менша) і формується нормативна база за рейтинговим числом, тобто рейтингові групи, кожній з яких відповідає визначений діапазон за кількістю балів. Рейтинг визначається підсумовуванням балів.

У другому випадку на основі відібраних для оцінки рейтингу показників формується штучний показник, що залежить від них функціонально, для якого визначається своє нормативне значення. Яскраві приклади подібного роду показників - економіко-статистичні факторні моделі прогнозування ймовірності банкрутства (розрахунок Альтмана та інші), що враховують вплив основних показників фінансового стану на ймовірність банкрутства організації.

Необхідно відзначити, що в обох випадках при нерівнозначності показників або їх груп потрібно введення вагових значень (коефіцієнтів вагомості), що характеризують їх значущість для розрахунку рейтингу, а розрахунок проводити за середньозваженою.

Другий принциповий підхід до комплексної оцінки фінансового стану організації (насамперед ефективності її господарської діяльності) пов'язаний

із застосуванням факторного моделювання найбільш важливих показників рентабельності (рентабельності активів, рентабельності власного капіталу, рентабельності виробничих фондів і т. д.), а також з побудовою факторної моделі коефіцієнта стійкості економічного зростання, що дозволяє оцінити вплив ключових показників фінансового стану на збільшення власного капіталу за рахунок фінансово-господарської діяльності організації та вибрати фінансову політику, здатну забезпечити розвиток (зростання) організації.

Коротко охарактеризувавши основні складові аналізу фінансового стану організації, звернімося до розгляду методики прогнозування фінансових потоків організації на його основі.

Для зручності розуміння процес прогнозування фінансових потоків організації за запропонованою методикою розбитий на кілька етапів

Інформаційною базою прогнозування фінансових потоків організації з метою підвищення ступеня її фінансової надійності обрано бухгалтерський баланс, звіт про прибутки та збитки та низку інших форм бухгалтерської (фінансової) звітності, доповнені деякими показниками поточного бухгалтерського обліку, які далі задля скорочення формулювання будуть іменуватися «бухгалтерський баланс і додаткові відомості». Для її формування необхідно рекласифікувати (тобто перегрупувати) бухгалтерський баланс і відібрати додаткові відомості з інших форм фінансової звітності та поточного обліку, а також перетворити типову систему фінансових потоків організації, що відображає кругообіг її господарських засобів таким чином, щоб забезпечити взаємопов'язання системи фінансових потоків та інформаційної бази прогнозування. .[19]

II етап. Добір аналітичних показників. Система аналітичних показників (фінансових коефіцієнтів) визначається виходячи з інформаційної бази. Принципами відбору показників є:

1) їх значимість для всебічної оцінки фінансового стану організації з метою забезпечення ефективного прогнозування стану та руху її фінансових ресурсів;

2) їх змістовність при мінімумі фінансових коефіцієнтів;

3) їх вибудовуваність з урахуванням балансових рівнів у систему рівнянь.

Найбільш доцільно сформувати такі групи аналітичних показників:

1) коефіцієнти, що характеризують майнове становище;

2) відносні показники фінансової стійкості;

3) коефіцієнти, що дозволяють оцінювати платоспроможність та ліквідність;

4) коефіцієнти оборотності;

5) коефіцієнти рентабельності;

6) коефіцієнти ринкової активності (якщо організація - відкрите акціонерне товариство).

III етап. Аналіз фінансового стану організації та прогнозування значень фінансових коефіцієнтів. Аналіз фінансового стану організації та прогнозування на основі його результатів значень фінансових коефіцієнтів передбачають наявність двох підходів до їх здійснення.

Відповідно до першого підходу розрахункові значення аналітичних показників на основі вихідної інформаційної бази порівнюються з наявними або розробленими нормативами. Якщо значення одного, кількох чи всіх коефіцієнтів незадовільні, всі вони піддаються коригуванню. Результатом стають прогнозні значення аналітичних показників. Іншими словами, коригування значень фінансових коефіцієнтів здійснюється безпосередньо.

У рамках другого підходу коригування значень аналітичних показників здійснюється через здійснення комплексної оцінки фінансового стану організації.

При цьому можливі два варіанти дій.

Перший з них передбачає формування факторної моделі одного з найбільш узагальнюючих показників оцінки ефективності фінансово-господарської діяльності (рентабельності активів, рентабельності власного капіталу, коефіцієнта стійкості економічного зростання і т. д.), який розглядається як результативний показник комплексної оцінки ефективності фінансово-господарської діяльності організації на основі відібраних фінансових коефіцієнтів. Природно, в цьому випадку викладені раніше принципи відбору аналітичних показників повинні бути доповнені ще одним - можливістю використання відібраних фінансових коефіцієнтів як факторів у рамках факторної моделі одного з найбільш узагальнюючих показників оцінки ефективності фінансово-господарської діяльності організації. Потім значення результативного показника комплексної оцінки ефективності фінансово-господарської діяльності порівнюється з нормативним та у разі його незадовільності - коригується. Результат коригування - прогнозне значення результативного показника комплексної оцінки ефективності фінансово-господарської діяльності організації, у відповідності з яким змінюються значення визначають його факторів. Підсумком змін стають прогнозні значення аналітичних показників.

Другий варіант пов'язаний з рейтинговою оцінкою фінансового стану організації знову ж таки з використанням відібраних раніше фінансових коефіцієнтів. При цьому рейтингова оцінка може здійснюватися або за експертно-бальним методом, або шляхом розрахунку інтегрального показника. Далі розрахункове значення рейтингового числа порівнюється з нормативним, і в разі його незадовільності коригується. Результат коригування — прогнозне значення рейтингового числа, відповідно до якого змінюються значення фінансових коефіцієнтів. Результатом змін стають прогнозні значення аналітичних показників.

IV етап. Прогнозування балансу та додаткових відомостей. Прогнозні бухгалтерський баланс і додаткові відомості формуються на основі рішень системи рівнянь. Систему рівнянь складають формули фінансових

коефіцієнтів та балансові рівності. Вихідними даними для її розв'язання є прогнозні значення фінансових коефіцієнтів і початкова умова, якою є стаття балансу або додаткових відомостей, яку не передбачається змінювати або її зміну заздалегідь визначено. Цим етапом закінчується прогнозування стану фінансових ресурсів організації.

V етап. Розрахунок прогнозних чистих фінансових потоків за статтями балансу. Відніманням із прогнозного рекласифікованого бухгалтерського балансу вихідного рекласифікованого бухгалтерського балансу (віднімання здійснюється постатейно) виходить таблиця прогнозних чистих фінансових потоків за статтями балансу. Прогнозні чисті фінансові потоки за статтями балансу та прогнозні додаткові відомості (які є фінансовими потоками за своєю економічною природою, наприклад виручка, прибуток, дивіденди тощо) є вихідними даними для прогнозування приток та відтоків у рамках перетвореної системи фінансових потоків організації.

VI етап. Формування системи рівнянь фінансових потоків організації. Цей етап є найбільш складним і важливим із усіх етапів запропонованої методики прогнозування фінансових потоків організації. Складність полягає в тому, що необхідно врахувати всі фінансові притоки та відтоки в рамках перетвореної системи фінансових потоків організації та ув'язати їх між собою за допомогою системи рівнянь. Важливість полягає в неприпустимості будь-яких помилок або навіть незначних неточностей при обліку та взаємопов'язанні фінансових потоків, оскільки в іншому випадку бажане поліпшення фінансового стану організації не буде досягнуто. Даний етап як найскладніший і важливий, а й найтрудомісткіший, оскільки ця система міститиме набагато більше рівнянь, ніж система рівнянь, з допомогою якої розраховувалися прогнозні бухгалтерський баланс і додаткові відомості. Очевидно, що кількість незвісних значно перевищить кількість рівнянь, тому потрібно введення початкових умов. Ними можуть бути найбільш передбачувані фінансові потоки. Можуть також вводитися певного роду припущення, які дещо спрощують систему рівнянь. Питання про конкретні

спрощення припущення і початкові умови має вирішуватися окремо в кожному конкретному випадку.

VII етап. Розрахунок прогнозних фінансових притоків та відтоків і розробка заходів, спрямованих на поліпшення фінансового стану організації. Прогнозні фінансові припливи і відпливи розраховуються шляхом вирішення описаної вище системи рівнянь на основі відповідних вихідних даних (див. V етап), початкових умов та припущень, які повинні призвести до поліпшення фінансового стану організації. Відповідно до цих фінансових притоків і відтоків розробляються заходи, спрямовані на поліпшення фінансового стану організації, тобто що забезпечують підвищення ступеня фінансової надійності організації, включаючи виведення її з кризового стану.

Підсумовуючи розгляд даної методики прогнозування фінансових потоків організації, слід зазначити її основні особливості:

- по-перше, вона має цільовий характер і спрямована на поліпшення фінансового стану організації, тобто на підвищення її фінансової надійності;
- по-друге, заснована на найбільш відпрацьованому та ефективному інструменті аналізу фінансового стану організації - методі фінансових коефіцієнтів;
- по-третє, включає до свого складу прогнозування стану фінансових ресурсів організації як проміжний етап, що є базою для прогнозування їх руху. Дана методика прогнозування фінансових потоків організації застосовна і в умовах нормального ведення господарської діяльності. В цьому випадку при прогнозуванні бухгалтерського балансу та додаткових відомостей значення фінансових коефіцієнтів і, відповідно, результативного показника комплексної оцінки ефективності фінансово-господарської діяльності та рейтингового числа, залишаються без зміни, а початковою умовою стає прогноз виручки від продажів .

1.3 Розвиток аналітичного інструментарію оцінки і прогнозування фінансового стану підприємства

Сучасна література наповнена дослідженнями в галузі оцінки фінансового стану достатньо повно. Останні роботи показують, що дослідники намагаються розробити методики оцінки фінансового стану, які б більшою мірою характеризували поточний стан справ на підприємстві, ніж просто розрахунок фінансових показників, адже на фінансову складову будь-якого підприємства впливає багато факторів.

Варто підкреслити, що діагностика та комплексний аналіз діяльності підприємства за даними бухгалтерського балансу є актуальним і дуже важливим інструментом із практичної точки зору. Одержувана в результаті інформація може бути дуже корисною не тільки кредиторам, інвесторам, а й реальним та потенційним покупцям, контрагентам та діловим партнерам підприємства, а також може використовуватись у маркетингових цілях третіми сторонами.

Огляд сучасних робіт показав, що серед важких напрямів дослідження виступають досліджування факторів, що впливають на вибір показників при оцінці фінансового стану, а також різні методики оцінки фінансового стану; експрес-аналіз, скоринговий аналіз та показники Бівера, рейтингова оцінка, оцінка показників платоспроможності в період антикризового управління, комплексні методики. Крім цього, в дослідженнях авторів представлені практичні приклади проведення оцінок фінансового стану підприємства.

Оцінка даних робіт дозволила зрозуміти, що не дивлячись широке охоплення обраної тематики, єдиної думки до аналітичних інструментів в галузі фінансової оцінки підприємства так і не було визначено а отже продовження досліджень у цій галузі залишається актуальним.

Оцінка фінансового стану компанії за даними бухгалтерського балансу, аналіз статей балансу, стає найголовнішим засобом комунікації та

найголовнішою складовою інформаційного забезпечення, діагностики та аналізу фінансової діяльності.

Фінансовий стан – це досить комплексне поняття. Його можна характеризувати сукупністю показників, що показують наявність та розміщення коштів господарюючого суб'єкта, його потенційні та реальні фінансові можливості

Зазначимо, що міцний фінансовий стан суб'єкта господарювання – це достатня забезпеченість власними оборотними коштами, стійка платіжна готовність, наявність стабільної фінансової бази, чітка організація розрахунків. Поганий фінансовий стан підприємства найчастіше характеризується низькими показниками ліквідності балансу, низькою платоспроможністю підприємства, слабким фінансовим потоком, що негативно відбивається на всіх виробничих процесах підприємства, на відносинах з контрагентами, кредиторами, бюджетними організаціями.

Фінансовий стан суб'єкта господарювання характеризується складом коштів, їх розміщенням, структурою їх джерел, здатністю господарюючого суб'єкта погашати наявні в нього обов'язки капіталу, а також іншими факторами. Об'єктивна та достовірна оцінка фінансового стану вкрай необхідна для ухвалення на підприємстві оптимальних управлінських рішень.

У ході проведення фінансового аналізу за даними бухгалтерського балансу досліджують фінансово - економічний стан господарюючого суб'єкта та приймають відповідні рішення щодо управління грошовими потоками, капіталом, витратами, доходами та прибутком підприємства.

Сучасна наукова практика показує, що фінансова оцінка на підприємствах є важливою віхою теоретичних досліджень. Вона побудована на вивченні економічних показників підприємства з різних боків.

Фінансовий стан - це економічна категорія, що відбиває стан капіталу в процесі його кругообігу та здатність суб'єкта господарювання до саморозвитку на фіксований час [2].

Сучасні дослідження показують, що у вітчизняній практиці з одного боку фінансовий аналіз розглядають як глибоке дослідження діяльності підприємства в рамках системи фінансового менеджменту з урахуванням різних показників як внутрішнього, так і та зовнішнього стану підприємства. Інші дослідження свідчать, що фінансовий аналіз фактично представлений розрахунком показників, заснованих на бухгалтерській звітності. Варто зазначити, що обидві точки зору мають місце, і фактично вони обидві є вірними.

У західних теоріях поширене ширше трактування поняття фінансового аналізу. Вона передбачає використання отриманих аналітичних показників для поліпшення всіх типів господарського стану підприємства. Однак також варто зазначити, що існують і більш вузькі поняття фінансового аналізу, однак вони відносяться до оцінки фінансового стану підприємства стосовно фінансових ринків

Ефективність економічної діяльності підприємства визначається в підсумку його фінансовим станом. Зазначимо, що якраз у показниках фінансового стану безпосереднім чином відображаються рівень використання робочої сили та грошового капіталу, положення розрахунків підприємства, а також вплив формування виручки підприємства, зборів, платежів та податків на розмір чистого прибутку, що є джерелом формування фондів накопичення підприємства. його платоспроможності.

У більшості існуючих методик має місце розрахунок фінансових коефіцієнтів Коефіцієнтний спосіб є одним з найбільш відомих і часто використовуваних прийомів аналізу, що дозволяють отримати уявлення про такі сторони діяльності підприємств: ліквідність, фінансову стійкість, ділову активність, рентабельність.

Для малих підприємств ці методики також можна використовувати, але обмежено. Проте провести повноцінну оцінку фінансової результативності малого підприємства немає можливості, оскільки просто може бути деяких даних.

У міжнародній та вітчизняній обліково-аналітичних практиках алгоритми розрахунку показників опрацьовані досить детально; відомі десятки аналітичних коефіцієнтів, причому деякі з них регулярно публікуються в інформаційно-довідкових файлах спеціалізованих інформаційно-аналітичних агентств.

В оцінках фінансових коефіцієнтів важливою є можливість простежити їхню динаміку за ряд періодів та охарактеризувати тенденцію їх зміни. Шляхом підрахунку балансу сприятливих та несприятливих впливів динаміки фінансових коефіцієнтів може бути зроблено висновок щодо тенденції у зміні фінансового стану підприємств. По кожному напрямку оцінки фінансового стану або може бути обрана розгорнута система показників або можуть бути відібрані найбільш інформативні та важливі з позиції експертів показники.

У кожній групі може бути рекомендовано в залежності від ступеня деталізації аналізу від одного-двох до семи-восьми показників, склад фінансових коефіцієнтів може включати від чотирьох-п'яти показників до 30 і більше коефіцієнтів при докладному розгляді.

Головна мета фінансового аналізу полягає у визначенні змін тих чи інших показників фінансового стану, а також факторів, що впливають на цю зміну. Зазначимо, що досягнення цієї мети здійснюється за рахунок методу, властивого цій науці.

Далі важливо розглянути етапи проведення фінансового стану підприємства. В даний час різні автори виділяють різну послідовність оцінки. В одних авторів вона передбачає використання лише комплексної методик, в інших – починати з експрес-аналізу.

Розглянемо найбільш використовувані в сучасній практиці етапи (рисунок 1.1).

1 етап	Збір необхідних відомостей, а також документальне підтвердження їх достовірності
2 етап	Інформаційна обробка (складання аналітичних таблиць й агрегованих форм звітності
3 етап	Вивчення й розрахунок показників структури фінансових звітів (за рахунок різних методик)
4 етап	Встановлення по всім напрямкам розвитку бізнесу показників фінансових коефіцієнтів,
5 етап	Порівняльний аналіз отриманих значень проведеного аналізу з нормативними значеннями (загальновизнаними й середньогалузевими)
6 етап	Аналіз тенденцій, а також аналіз зміни фінансових коефіцієнтів
7 етап	Обчислення інтегральних фінансових коефіцієнтів
8 етап	Складання звіту щодо фінансового стану підприємства на основі інтерпретації, а також на основі експертних висновків з отриманих в процесі аналізу даних

Рисунок 1.1 - Етапи оцінки фінансового стану підприємства

Джерело: складено авторами

При проведенні фінансового аналізу застосовуються різні прийоми та методи аналізу.

Метод фінансового аналізу - це метод комплексного системного дослідження фінансової складової діяльності підприємства. У ході цього аналізу можуть використовуватися індуктивний та дедуктивний методи дослідження].

Слід сказати, що дедукція є логічним припущенням від загального до приватного, від загальних висновків до приватних міркувань або інших загальних висновків.

Зазначимо, що дедуктивний метод вивчення фінансових процесів, що протікають, передбачає дослідження їх по ланцюжку, починаючи від наслідків, і закінчуючи причинами.

Скажімо, виконання плану прибутку підприємства спочатку аналізується за загальною сумою, а вже потім за складовими прибутку, потім

здійснюється аналіз впливу тих чи інших чинників на зміну запланованого прибутку.

Що стосується індукції, то вона є логічним судженням від одиничних, окремих випадків до загального висновку, від деяких факторів до узагальнення.

Зазначимо, що індуктивний метод вивчення протікання фінансових процесів має на увазі досліджування їх по ланцюжку, починаючи від причин, і закінчуючи наслідком.

Скажімо, індуктивний метод аналізу собівартості говорить про те, що спочатку досліджуються деякі статті витрат, а потім визначається їх вплив на всю загалом суму собівартості.

Для перевірки планів єдиної та простої формули немає. В даний час використовується безліч методів, починаючи з «стельових» правил, і закінчуючи традиційними фінансовими співвідношеннями.

В джерелах економічної літератури представлені інші методи фінансового аналізу. Одним з найпростіших методів фінансового аналізу є порівняння. Він передбачає зіставлення двох показників поточного періоду з попереднім періодом, або фактичного та планового значення. У процесі порівняння варто зауважити, що використовуються в тому числі і коефіцієнти, що дозволяє оцінювати фінансовий стан підприємства точніше.

Ще один метод – це угруповання. У даному випадку показники групуються між собою і зводяться в таблиці, що надає можливість для визначення тенденцій розвитку деяких явищ, а також їх взаємозв'язку, здійснення аналітичних розрахунків, виявлення факторів, що завдають безпосередній вплив на зміну показників.

Метод елімінування чи ланцюгових поставок полягає у заміні тієї чи іншої звітної показника показником базисним. Цей метод дає можливість виявити вплив деяких чинників на загальний показник.

Практика фінансового аналізу в даний час вже виробила найголовніші правила читання фінансових звітів.

Серед них можна виділити такі методи: вертикальний аналіз; горизонтальний аналіз; метод фінансових коефіцієнтів; трендовий аналіз; факторний аналіз; порівняльний аналіз..

Вертикальний (тобто структурний) аналіз – це виявлення структури результативних фінансових показників з визначенням позиції фінансової звітності загалом на результат.

Горизонтальний (тобто тимчасовий) аналіз – це зіставлення кожної окремої позиції фінансової звітності із минулим періодом.

Трендовий аналіз – це зіставлення кожної окремої позиції фінансової звітності з деякими минулими періодами, а також визначення тренду, іншими словами, головної тенденції динаміки показника, очищеної від індивідуальних особливостей деяких періодів та від випадкових впливів. За рахунок тренду здійснюється формування можливого значення показників у перспективі і, відповідно, проводиться прогнозний аналіз.

Порівняльний (просторовий) аналіз є не тільки внутрішньоорганізаційним аналізом зведених показників фінансової звітності за деякими показниками компанії, дочірніх організацій, цехів, структурних підрозділів, а й міжгосподарським аналізом показників цієї компанії з показниками її основних конкурентів, із середніми та середньогалузовими загальноекономічними даними.

Аналіз відносних коефіцієнтів (показників) – це визначення відношень даних фінансової звітності, виявлення взаємозв'язків фінансових показників.

Факторний аналіз являє собою аналіз впливу деяких чинників на підсумковий показник за допомогою стохастичних чи детермінованих прийомів дослідження. Зазначимо, що факторний аналіз буває прямим, іншими словами, роздроблення підсумкового показника на складові, а також зворотним (синтез), іншими словами, коли його деякі складові об'єднують у загальний підсумковий показник. [34]

Безперечно, не всі з названих вище методів можуть використовуватися в межах фінансового аналізу, оскільки головні результати ефективного

аналізу досягаються за рахунок спеціалізованих фінансових інструментів, однак окремі їх компоненти вже використовуються.

Діяльність фінансового менеджера в умовах ринкової економіки немислима без проведення фінансового аналізу, без визначення ліквідності балансу підприємства, його фінансового стану, аналізу фінансових ризиків, оцінки потенційного банкрутства підприємства, урахування фактору часу. Це зумовлюється тим, що, не знаючи фінансового стану підприємства, керувати ним і приймати економічні рішення неможливо.

Існує значна кількість методик аналізу фінансових результатів. Тим часом провідні економісти в галузі економічного аналізу та фінансового менеджменту підходять до окремих теоретичних та методичних питань аналізу у різних аспектах та з різним ступенем деталізації.

Відповідно, на підставі проведеного дослідження, стає зрозумілим доцільність проведення оцінки результативності фінансової діяльності за таким алгоритмом:

- визначення факторів, що найбільш сильно відбиваються на діяльності підприємства;
- обчислення загальних та вузькоспеціалізованих показників за існуючими методиками розрахунку;
- проведення факторної оцінки з виявленням ступеня впливу на діяльність підприємства;
- формулювання необхідних рекомендацій для підприємств.

Таким чином, в основу процесу оцінки результативності фінансового стану підприємства доцільно використати комплекс методик фінансового аналізу.

Таким чином, із застосуванням інтегральних показників фінансових коефіцієнтів п'яти системоутворюючих систем фінансової системи можна провести оцінку показників підприємства; сформулювати відповідні вибори. В результаті проведеного дослідження було виявлено, що фінансове прогнозування є важливою частиною будь-якої діяльності підприємства. Від

якості прогнозування залежить формування фінансових планів підприємства, загальна фінансова модель діяльності підприємства та як наслідок - якість прийнятих управлінських рішень.

У аналітиків за допомогою застосування даної методики з'явиться можливість оцінювати фінансовий стан підприємства із застосуванням фінансових коефіцієнтів, з'являється можливість розробляти цільові рішення щодо кожної фінансово-економічної ситуації з урахуванням рівня відхилень від нормативів

Висновки до розділу 1

Фінансовий стан організації розглядається як найважливіша характеристика забезпечення фінансової незалежності організації у її поточній, інвестиційній та фінансовій діяльності досліджуваній період часу та в перспективі, що дозволяє оцінити оптимальність структури майна та капіталу та ефективність їх використання, ступінь дотримання економічних та соціальних інтересів власників організації та інших юридичних та фізичних осіб (включаючи державні та податкові органи).

Провівши змістовний аналіз категорії фінансового стану підприємства та методів його оцінки можна відзначити, що всі аспекти фінансового стану взаємопов'язані і по багатьох парах показників простежується однозначна залежність: поліпшення становища за одним аспектом призводить до погіршення становища з іншого аспекту (наприклад, ліквідність – рентабельність). Тому складно домогтися одночасного високого рівня всіх показників фінансового стану підприємства.

Доцільно виділити у складі аналізу фінансового стану наступні основні структурні елементи: оцінку майнового стану; оцінку фінансової стійкості; оцінку платоспроможності та ліквідності; оцінку ділової активності; комплексну оцінку фінансового стану.

Огляд сучасних робіт показав, що серед важких напрямів дослідження виступають вивчення факторів, що впливають на вибір показників при оцінці фінансового стану, а також різні методики оцінки фінансового стану; експрес-аналіз, скоринговий аналіз та показники Бівера, рейтингова оцінка, оцінка показників платоспроможності в період антикризового управління, комплексні методики. Крім цього, в дослідженнях авторів представлені практичні приклади проведення оцінок фінансового стану підприємства.

.

**РОЗДІЛ 2 ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ
ПОКАЗНИКІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА
ПРАТ «ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ АГРЕГАТНИЙ ЗАВОД»
ЗА 2019-2023 РОКИ ТА ОЦІНКА ЙОГО ФІНАНСОВОГО СТАНУ**

2.1 Організаційно-економічна характеристика підприємства

Дніпропетровський агрегатний завод організований на базі колишнього Райпромкомбінату підприємства місцевої промисловості, який почав своє існування в 1943 році. У той час робітники Райпромкомбінату займалися виробленням вугілля на шахтних териконах і виробленням дров.

1951 рік став роком переходу заводу на випуск складної електричної продукції – електродвигунів малої потужності для механізації і автоматизації ручних робіт. У 1962 році Райпромкомбінат був перейменований в ремонтно-електромеханічний завод. 17 років випускав електродвигуни різних марок, які застосовувалися для комплектації пральних машин. У 1964 році ремонтно-електромеханічний завод був перейменований в агрегатний завод і увійшов до Міністерства машинобудування для легкої і харчової промисловості побутових приладів.

У 1995 році згідно рішення Дніпропетровського регіонального відділення фонду державного майна України від 06.08.1995г. № 4627 шляхом перейменування державного підприємства Дніпропетровський агрегатний завод у відкрите акціонерне суспільство згідно указу Президента України «Про заходи забезпечення прав громадян на використання приватизаційних майнових сертифікатів від 26.10.1994 № 699/94».

У жовтні 1996г. була встановлена лінія по випуску електродвигунів для компресорів «Статомат». 3 грудня 1996 року лінія була переведена в структуру АТ «НОРД».

3 березня 2000 року почато освоєння електродвигуна до пральної машини типу ДК 130-490-12000.

З лютого 2002 року освоюються і упроваджуються у виробництво електродвигуни для кондиціонерів.

У січні 2003 року підприємство почало випуск джгутів сполучних для холодильників, а з липня 2003 року - електродвигуни до агрегатів забарвлення низького тиску.

У серпні 2003 року розширена ділянка штампованих виробів для холодильників.

У березні 2004 року освоєне і упроваджене виробництво гумотехнічних виробів.

З вересня 2004 року цех по виробництву електродвигунів компресора включений до складу ВАТ «Дніпропетровський агрегатний завод». Почалося виробництво статорів, роторів для компресорів холодильника у великому асортименті.

У 2006 році розроблений і упроваджений у виробництво електродвигун до сепаратора ДМС-80.

Метою діяльності суспільства є:

- організація і розвиток виробництва електродвигунів, комплектуючих виробів, побутової техніки і інших видів виробу, продовольчих товарів, послуг на Україні і за її межами;
- організація і розвиток ринкового збуту виготовленої продукції, послуг в Україні і за її межами;
- до України і для кращого використання іноземних інвестицій;
- прибуток в результаті вищезгаданої діяльності.

Порядок документального оформлення руху матеріальних цінностей на підприємстві регламентується наказом Міністерства статистики України «Про затвердження типових форм первинних документів по обліку сировини і матеріалів» від 21.06.96г. №193.

На підприємстві ПрАТ "Дніпропетровський агрегатний завод" аналітичний облік запасів ведеться по місцях їх зберігання, по матеріально-відповідальних особах із застосуванням типових форм обліку.

Розрахунки виконуються, в основному, шляхом безготівкових розрахунків через систему банків і лише незначні суми можуть оплачуватися готівкою грошима.

Згідно вказаному порядку підприємства, що мають поточні рахунки в банках, зобов'язані зберігати свої засоби в установах банків. Грошові кошти можуть бути одержані ними з рахунків в банку в межах наявності на них засобів на цілі, вказані в чеці.

Безготівкові розрахунки між підприємствами здійснюються в національній валюті через банк шляхом перерахування коштів з рахунку платника на рахунок одержувача за допомогою платіжних доручень.

Основним споживачами продукції є ЗАТ “Мотор Січ”, м. Запоріжжя. Завод виробляє компресори до холодильників та їх комплектуючі, а також електродвигуни до сепараторів.

Динаміка випуску двигунів наведена на рис. 2.1.

Рисунок 2.1– Динаміка випуску двигунів за 1966 – 2023 роки.

Джерело: складено автором

Економічною характеристикою діяльності підприємства є аналіз його основних техніко-економічних показників, які характеризують кінцеві результати роботи підприємства. Метою аналізу є формування загальної оцінки розвитку підприємства протягом певного періоду.

Основні техніко-економічні показники що характеризують роботу підприємства, приводяться у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Техніко-економічні показники діяльності підприємства

Показник	од. виміру	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік
1	2	3	4	5	6	7
1.Сукупний валовий оборот		119429,5	162691,5	191504,8	150191,8	123189,5
Відхилення абсолютне	тис.грн		43262	28813,3	-41313	-27002,3
Темп росту	%		136,2239	117,7	78,14	82,02
Темп приросту	%		36,22	17,7	-21,86	-17,98
2.Обсяг реалізації в оптових цінах		59743,1	73606,8	96307,0	74232,8	68478,1
Відхилення абсолютне	тис.грн		13863,7	22700,2	-22074,2	-5754,7
Темп росту	%		123,2055	130,83981	77,07934	92,25
Темп приросту	%		23,2	30,839814	-22,92066	-7,75
3.Ср спискова чисельність		333	324	294	300	223
Відхилення абсолютне	тис.грн		-9	-30,0	6,0	-77
Темп росту	%		97,2973	90,740741	102,04082	74,33
Темп приросту	%		2,702703	-9,259259	2,0408163	-25,67
4.Продуктивність праці на 1 роб.		180842,9	452685	618761	456891	435794
Відхилення абсолютне	тис.грн		271842,1	166076,0	-161870,0	-21097
Темп росту	%		250,3195	136,68688	73,839657	95,38
Темп приросту	%		150,32	36,686879	-26,16034	-4,62
5.ФОП		3417,8	3763,2	4593,8	5098,8	4080,5
Відхилення абсолютне	тис.грн		345,4	830,6	505,0	-1018,3
Темп росту	%		110,1059	122,07164	110,99308	80,03
Темп приросту	%		10,1	22,071641	10,993078	-19,97
6.Собівартість ТП		59751,4	81208,2	95596,8	76175,5	61742,5
Відхилення абсолютне	тис.грн		21456,8	14388,6	-19421,3	-14433
Темп росту	%		135,9101	117,71816	79,684153	0,81
Темп приросту	%		35,9	17,718161	-20,31584	-99,19
7.Витрати на 1 грн.		1	1	1	1	1
Відхилення абсолютне	тис.грн		0	0,0	0,0	0

Продовження табл.2.1

1	2	3	4	5	6	7
Темп росту	%		100	100	100	100
Темп приросту	%		0	0	0	0
8. Рентабельність виробництва		0,12	0,34	0,33	-2,83	-0,48
Відхилення абсолютне	тис.грн		0,22	0,0	-3,2	2,35
Темп росту	%		283,3333	97,058824	-857,5757	0,17
Темп приросту	%		183,3	-2,941176	-957,5757	-99,83
9. Результат виробництва		73,4	275,1	311,3	-2159,2	-295,5
Відхилення абсолютне	тис.грн		201,7	36,2	-2470,5	1863,7
Темп росту	%		374,7956	113,15885	-693,6074	13,69
Темп приросту	%		274,79	13,158851	-793,6074	-86,31
10. Чистий прибуток		-55,8	4	242,9	-2339	-610,5
Відхилення абсолютне	тис.грн		59,8	238,9	-2581,9	1728,5
Темп росту	%		-7,16845	6072,5	-962,9477	26,1
Темп приросту	%		107,17	5972,5	-1062,947	-73,9

Джерело: складено автором

У зв'язку зі скороченням об'ємів виробництва знизилась кількість працівників на осіб. Це негативний фактор у розвитку економіки.

Собівартість товарної продукції знизилась на 14433тис.грн., таке зниження викликане зниженням виробничої собівартості, пов'язаної із зміною загальновиробничих і наднормативних витрат, а також із збільшенням об'єму незавершеного виробництва на кінець звітного періоду, оскільки собівартість реалізованої продукції розраховується як незавершене виробництво на початок періоду плюс витрати на виробництво за вирахуванням незавершеного виробництва на кінець періоду.

Прибуток зменшився за рахунок зменшення обсягу реалізації. Причиною цього є зниження обсягів товарної продукції, через те, що останнім часом завод працює не повний місяць.

На закінчення необхідно узагальнити всі результати аналізу і зробити точніший діагноз фінансового стану підприємства, а також його прогноз на перспективу. Підприємство за період з 2019 р. по 2023р. працювало в цілому не дуже добре. Ситуація на підприємстві погіршена, тобто для подальшої роботи варто переглянути принципи організації праці на підприємстві,

здійснити реструктуризацію підрозділів, які не приносять прибуток в процесі господарської діяльності. Необхідно розробити також конкретні заходи, які допоможуть поліпшити фінансовий стан підприємства. Перш за все, – це заходи, направлені на збільшення виробництва і реалізації продукції, підвищення її якості і конкурентоспроможності, зниження собівартості, зростання прибутку і рентабельності, прискорення оборотності капіталу і повніше і ефективніше використання виробничого потенціалу підприємства.

Основними джерелами резервів зменшення собівартості продукції є:

- збільшення обсягу виробництва продукції;
- економія енергоресурсів та паливо-мастильних матеріалів;
- зменшення витрат на виробництво продукції за рахунок підвищення рівня продуктивності праці;
- економне використання сировини;
- матеріалів електроенергії, палива, устаткування;
- зменшення невиробничих витрат, браку виробництва.

2.2 Аналіз фінансово-економічних показників

За допомогою порівняльного аналітичного балансу проведемо дослідження структури і динаміки фінансового стану підприємства. За початок звітної періоду приймемо 2019 рік, а за кінець – 2023 рік. (табл. 2.2)

Таблиця 2.2.- Порівняльний аналітичний баланс

Стаття	Код рядка	2019 рік		2023 рік		Зміни		
		абсолютна величина	у структурі	абсолютна величина	у структурі	абсолютні величини х	у структурі	базисні темпи росту
1	2	3	4	5	6	7	8=6-4	9
Актив								
I. Необоротні активи								
Основні засоби і нематеріальні активи	10+30	5574	21,74	5989	13,95	415	-7,79	107,44

Продовження табл.2.2

1	2	3	4	5	6	7	8	10
Довгострокові фінансові інвестиції	45	0	0	0	0	0	0	0
Усього за розділом I	80	5969,4	23,28	6190	14,42	220,6	-8,86	103,69
II. Оборотні активи								
Запаси	100	388,7	1,52	2372	5,53	1983,3	4,01	510,2
Грошові кошти і їх еквіваленти	230+240	10,7	0,041	47	0,11	36,3	0,06	439,25
Усього за розділом II	260	19547,6	76,25	36676	85,45	17128,4	9,19	187,62
Баланс	280	25634,4	100	42920	100	17285,6	0	167,43
Пасив								
I. Власний капітал								
Статутний капітал	300	1469,4	5,73	13469	31,38	11999,6	25,64	916,63
Додатковий вкладений капітал	330	4401	17,16	4401	10,25	0	-6,91	100
Резервний капітал	340	0	0	0	0	0	0	0
Нерозподілений прибуток	350	5,9	0,023	-1714	-3,99	-1719,9	-4,01	-29050,8
Усього за розділом I	380	5876,3	22,92	16156	37,64	10279,7	14,71	274,93
II. Забезпечення майбутніх витрат і платежів	430	0	0	0	0	0	0	0
III. Довгострокові зобов'язання	480	140,6	0,54	0	0	-140,6	-0,54	0
IV. Поточні зобов'язання, у тому числі ;								
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	0	0	0	0	0	0	0
Кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги	530	18349,7	71,58	26010	60,60	7660,3	-10,98	141,74
Поточні зобов'язання за розрахунками	540-600	10,7	0,04	5	0,01	-5,7	-0,03	46,72
Усього за розділом IV	620	19617,5	76,5	26764	62,35	7146,5	-14,17	136,42
Баланс	640	25634,4	100	42920	100	17285,6	0	167,43

Баланс підприємства збільшився на 17285,6 тис. грн. (67,4%) за рахунок збільшення в активі основних засобів і нематеріальних активів та грошових коштів і їх еквівалентів.

Джерелом покриття основних засобів і нематеріальних активів є зростання кредиторської заборгованості у пасиві балансу та зростання статутного капіталу.

В умовах ринкової економіки основним елементом інформаційного забезпечення фінансового аналізу є бухгалтерська звітність. При проведенні фінансового аналізу діяльності ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод» була використана інформація, що міститься у формах № 1 «Баланс» і № 2 «Звіт про фінансові результати». Алгоритм розрахунку запропонованих показників представлений у таблиці 2.3

Таблиця 2.3.-Розрахунок фінансових показників.

Фінансовий показник	Формула розрахунку
1	2
Ліквідність (платоспроможність)	
- коефіцієнт покриття Кп;	$K_n = \frac{OA(260) + Bmn(270)}{ПЗ(620) + Дmn(630)};$ ОА – оборотні активи; Вмп – витрати майбутніх періодів; ПЗ – поточні зобов'язання; Дмп – доходи майбутніх періодів;
- проміжний коефіцієнт покриття Кпп;	$K_{nn} = \frac{OA(260) - 3(100,120,130,140) + Bmn(270)}{ПЗ(620) + Дmn(630)}$ З – запаси;
- коефіцієнт абсолютної ліквідності Ка;	$K_a = \frac{Гк(230 + 240)}{ПЗ(620) + Дmn(630)};$ Гк – грошові кошти та їх еквіваленти;
Господарська активність	
- коефіцієнт обіговості усіх використаних активів КОВ;	$K_{Oв} = \frac{ОРП(010)}{Псб_n(260 + 270) - (350) - (220)}$ ОРП – обсяг реалізованої продукції; Псбн – підсумок середнього балансу нетто;

Продовження табл. 2.3

1	2
- коефіцієнт обіговості поточних активів КО _а ;	$KO_a = \frac{ОРП(010)}{ВК(380) - (350) - (220)};$ ВК – середня величина власного капіталу;
- коефіцієнт стійкості економічного росту КС _р ;	$КС_p = \frac{ЧП(050) - дивиденди}{Вк(380)};$ ЧП – чистий прибуток; Вк – власний капітал;
Доходність (рентабельність)	
- рентабельність основної діяльності Род;	$P_{od} = \frac{ІПР(010)}{ВВ(040)};$ ІПР – прибуток від реалізації; ВВ – витрати на виробництво реалізованої продукції;
- рентабельність сукупного капіталу Р _а ;	$P_a = \frac{ЧП(050)}{Псб_n(260 + 270) - (350) - (220)}$
- рентабельність власного капіталу Р _в ;	$P_v = \frac{ЧП(050)}{СВк(380) - (350) - (220)};$ СВк – середня величина власного капіталу;
Ринкова стійкість (фінансова стійкість)	
- коефіцієнт автономії Кав;	$Kav = \frac{СВк(380)}{ВБ(640)};$ ВБ – валюта балансу;
- коефіцієнт фінансової стійкості Кфс;	$Kфс = \frac{ВК(380)}{ІЗ(620) + Дмн(630)};$
- коефіцієнт фінансової незалежності Кфн;	$Kфн = \frac{ВК(380)}{ВК(380) + ДЗ(480)};$ ДЗ – довгострокові зобов'язання;
- коефіцієнт співвідношення залучених та власних коштів Кпп;	$Knn = \frac{ЦФ(420) + ДЗ(480) + ІЗ(620) + Дмн(630)}{ВК(380)}$ ЦФ – цільове фінансування;
- коефіцієнт маневреності власних коштів Км	$K_m = \frac{ВК(380) - НА(080)}{ВК(380)};$ НА – необоротні активи

Джерело: складено автором

Результати розрахунків представлені у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4. – Результати фінансово-господарської діяльності
ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод».

Фінансовий показник	Зміни показника по рокам				Рекомендоване значення та тенденції зміни
	2020	2021	2022	2023	
1. Ліквідність(платоспроможність)					
Коефіцієнт покриття - Кп	0,89	1,67	1,55	1,37	1,5-2,5
Проміжний коефіцієнт покриття-Кпп	0,18	0,36	0,94	1,28	0,7-1
Коефіцієнт абсолютної ліквідності- Ка	0,03	0,11	0,004	0,002	0,2-0,3
2. Господарська активність					
Коефіцієнт обіговості усіх використаних активів Ков	34	29,4	3,14	2,15	↑
Коефіцієнт обіговості поточних активів Коа	16,7	14,68	4,98	5,74	↑
Коефіцієнт стійкості економічного росту КСр	0,2	0,21	0	0,2	↑
3.Дохідність(рентабельність)					
Рентабельність основної діяльності Род	1,2	1,22	1,1	1,23	> 0 ↑
Рентабельність сукупного капіталу Ра	0,42	0,44	0	2,16	> 0 ↑
Рентабельність власного капіталу Рв	0,2	0,22	0	0,18	> 0 ↑
4.Ринкова стійкість					
Коефіцієнт автономії Кав	0,64	0,76	0,48	0,38	≥ 0,5 ↑
Коефіцієнт фінансової стійкості Кфс	1,82	3,25	0,94	0,6	↑
Коефіцієнт фінансової незалежності Кфн	1	1	1	1	0,6
Коефіцієнт співвідношення залучених та власних коштів-Кпс	0,56	0,31	1,07	1,66	≤ 1 ↓
Коефіцієнт маневреності власних коштів-Км	-0,07	0,2	0,6	0,62	0,2-0,4 ↑

Джерело: складено автором

Проведений аналіз основних фінансово-економічних показників виявив тенденцію поліпшення фінансового стану підприємства. Показник ліквідності знаходиться в межах від 0,002 до 0,11, що є задовільним для умов невизначеності економічного середовища; господарська активність знаходиться в діапазоні від 0 до 1,21 і задовольняє вимогам вкладення капіталу; прибутковість складає величину від 1,1 до 1,23; ринкова стійкість знаходиться в межах від 0,38 до 0,76, що свідчить про не значну частку власних коштів у загальному обсязі капіталу.

Коефіцієнт фінансової незалежності більше норми на 0,4 це свідчить про збільшення частки позикового капіталу й втрату фінансової незалежності. Значення коефіцієнту співвідношення залучених та власних коштів у 2022-2023р. значно перевищують норму – у підприємства сума залучених коштів перевищує суму власних.

У 2023 році підприємство має високу мобільність власного капіталу (62% власних джерел фінансування вкладені в оборотні активи), про це свідчить значення коефіцієнту маневреності власних коштів.

Згідно значення коефіцієнта покриття, який перевищує 1, слід зробити висновок, що підприємство володіє значним обсягом вільних ресурсів, які сформувалися завдяки власним джерелам. З позиції кредиторів підприємства такий варіант формування оборотних коштів є найбільш прийнятним. Одночасно значне нагромадження запасів на підприємстві, відхилення грошових коштів у дебіторську заборгованість свідчить про неефективне управління активами. Підприємство, можливо, не повністю використовує свої можливості з одержання кредитів.

Для постачальників сировини та матеріалів найбільш вагомим є коефіцієнт абсолютної ліквідності.

Зниження коефіцієнта автономії свідчить про зменшення фінансової незалежності підприємства, підвищення ризику фінансових ускладнень в перспективі, що знижує гарантованість підприємством своїх зобов'язань.

Високий рівень коефіцієнту маневреності свідчить про велику частку власних коштів підприємства, що знаходяться в мобільній формі, що дозволяє при необхідності відносно вільно маневрувати засобами підприємства.

Значна сума кредиторської заборгованості по товарних операціях підтверджує думку про те, що підприємство не користується надаваними постачальниками знижками за дострокову оплату товару й використовує в значному обсязі товарний кредит.

Коефіцієнт оборотності усіх використаних активів показує, що у підприємства значно зменшилась швидкість обороту сукупного капіталу підприємства. Тобто за 2023 р. відбулось лише 2 повних циклу виробництва й обігу, якщо у 2020р. їх було 34. Цей негативний фактор значно впливає на суму прибутку.

Для більш чіткого аналізу відхилення по окремих коефіцієнтах будуюмо діаграми по кожній групі коефіцієнтів.

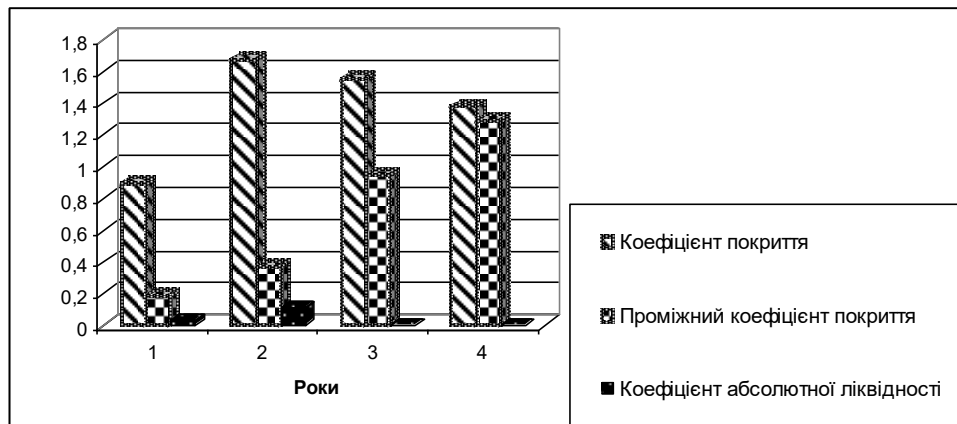

Рисунок 2.2- Відхилення значень коефіцієнтів ліквідності

Джерело: складено автором

Як бачимо рис.2.2 відхилення по цій групі не значні. Проте проміжний коефіцієнт покриття значно зріс з 2020 по 2023 роки. Також слід відмітити занепад коефіцієнта абсолютної ліквідності, що не є позитивним.

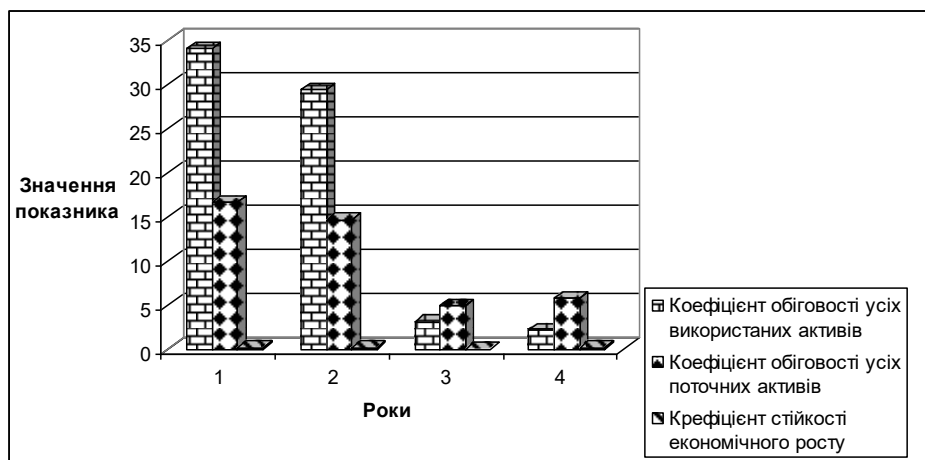

Рисунок 2.3.-Відхилення значень коефіцієнтів господарської активності.

Джерело: складено автором

Протягом аналізованих років знизився коефіцієнт обіговості усіх використаних активів з 34 до 2,15. Негативним фактором є низьке значення коефіцієнту стійкості економічного росту.

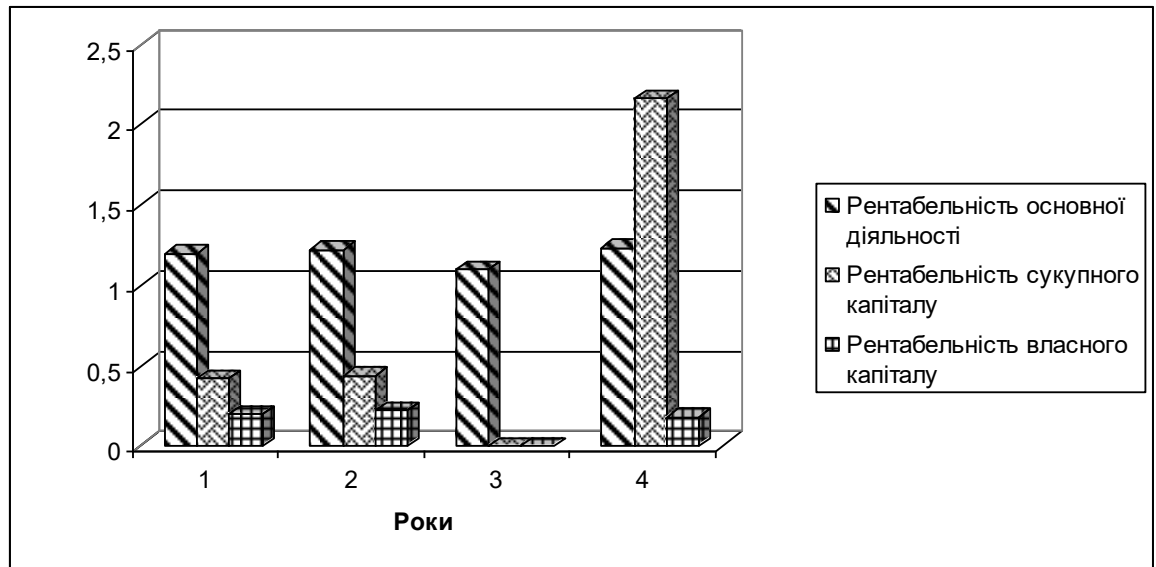

Рисунок 2.4- Відхилення значень коефіцієнтів дохідності

Джерело: складено автором

З рис. 2.4 можна зробити висновок, що рентабельність основної діяльності майже не змінилась і знаходиться в межах від 1,1 – 1,23. Проте у підприємства низький рівень рентабельності власного капіталу.

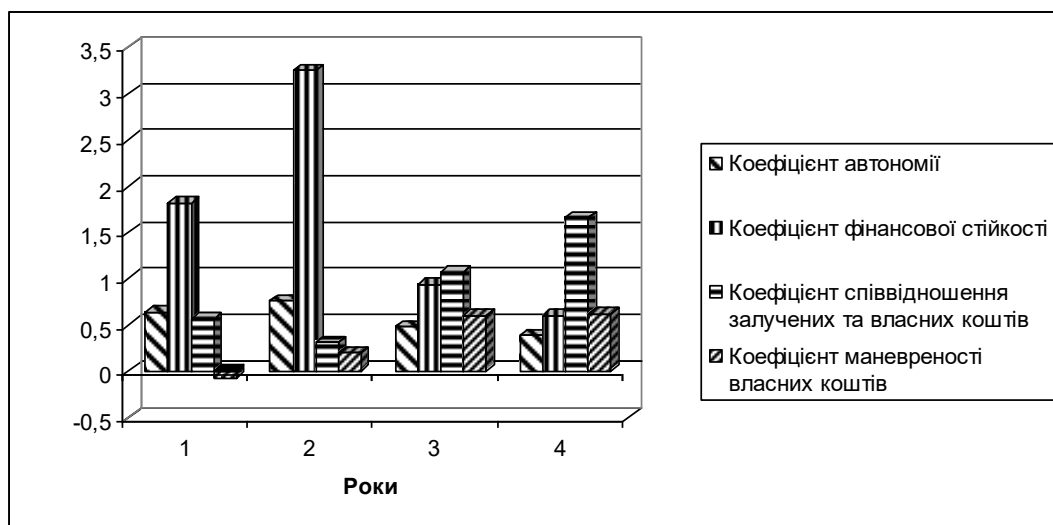

Рисунок 2.5- Відхилення значень коефіцієнтів ринкової стійкості

Джерело: складено автором

З рис.2.5. видно, що ринкова стійкість знаходиться в межах від 0,38 до 0,76 це свідчить про не значну частку власних коштів у загальному обсязі капіталу. Це є негативним фактором діяльності підприємства.

Стійкість фінансового стану може бути відновлена за рахунок:

- прискорення зворотності капіталу в поточних активах;
- обґрунтованого зменшення запасів та витрат;
- поповнення власного обігового капіталу за рахунок внутрішніх та зовнішніх джерел тощо.

Наступним етапом аналізу фінансово-економічних показників є аналіз доходів підприємства. За його допомогою визначаються зміни, що відбулися протягом цього періоду у структурі доходів підприємства (табл. 2.5)

Таблиця 2.5 – Формування доходу підприємства за 2020-2023 р.

Показники (тис.грн.)	2 020р.	2 021р.	2 022р.	2 023р.
1.Доход(виручка від реалізації)	98064,2	115566,1	89078	82954
Абсолютне відхилення		17501,9	-26488,1	-6124
2. ПДВ	16344	19258,9	14846	12299
Абсолютне відхилення		2914,9	-4412,9	-2547
3.Інші відрахування з доходу	0	0	0	0
Абсолютне відхилення		-	-	-
4.Чистий дохід	81720,2	96307,2	74232	70655
Абсолютне відхилення		14587	-22075,2	-3577
5.Собівартість реалізованої продукції	80521,7	94529,8	75082	67398
Абсолютне відхилення		14008,1	-19447,8	-7684
7.Інші операційні доходи	1581	2796,4	2885	27847
Абсолютне відхилення		1215,4	88,6	24962
8.Разом валовий дохід	2779,5	5592,8	2035	31104
Абсолютне відхилення		2813,3	-3557,8	29069

Джерело: складено автором

Згідно вище наведеної таблиці виручка від реалізації в період 2020-2021р.р. зросла на 17501,9 тис. грн., проте з 2022-2023р.р. скоротилась на 32612,1 тис. грн. Зниження доходу пов'язане зі швидким зниженням обсягів реалізації продукції та обсягами випуску продукції.

Наступним етапом аналізу є згрупування витрат підприємства за елементами витрат (табл. 2.6) та за функціональною ознакою (табл.2.7). Аналіз здійснюється на підставі «Звіту про фінансові результати».

Таблиця 2.6 – Аналіз елементів операційних витрат

Показник	2 020р.		2 021р.		2 022р.		2 023р.	
	тис.грн	%	тис.грн	%	тис.грн	%	тис.грн	%
1. Матеріальні витрати	77513,2	93,17	90730,9	92,08	71867	90,6	62967	70,7
Абсолютне відхилення			13217,7	-1,09	-18863,9	-1,47	-8900	-19,9
Темп зростання(+) зменшення(-) %			117,05	98,8	79,2	98,4	87,6	78
2. Витрати на оплату праці	3834,3	4,6	5151,2	5,22	5255	6,62	4035	4,52
Абсолютне відхилення			1316,9	0,62	103,8	1,4	-1220	-2,09
Темп зростання(+) зменшення(-)%			134,34	113,4	102,01	126,7	76,8	68,36
3. Відрахування на соціальні заходи	1419	1,7	1907,6	1,93	1794	2,26	1492	1,67
Абсолютне відхилення			488,6	0,23	-113,6	0,32	-302	-0,58
Темп зростання(+) зменшення(-) %			134,43	113,5	94,04	116,8	83,1	74,04
4. Амортизаційні відрахування	181,8	0,22	217	0,22	250	0,31	288	0,32
Абсолютне відхилення			35,2	0,0017	33	0,09	38	0,008
Темп зростання(+) зменшення(-) %			119,36	100,8	115,2	143,12	115,2	102,56
5. Інші операційні витрати	246,1	0,29	529,1	0,53	149	0,18	20304	22,8
Абсолютне відхилення			283	0,24	-380,1	-0,34	20155	22,6
Темп зростання(+) зменшення(-) %			214,9	181,52	28,16	34,9	13626,8	12132,2
Разом	83194,4	100	98535,8	100	79315	100	89086	100

Джерело: складено автором

Аналіз операційних затрат за елементами дозволяє визначити потреби підприємства в коштах на оплату праці, в матеріальних ресурсів тощо. З проведеного аналізу слід зробити висновок, що 70,7% витрат припадає на матеріальні витрати.

Це свідчить про те, що підприємство має найбільшу потребу у матеріальних ресурсах. Лише 4,52% витрат припадає на оплату праці. 1,67% - на відрахування на соціальні заходи, 0,32 – на амортизаційні відрахування, на інші витрати – 22,8%. Протягом 2020-2023р. відсоткове значення цих показників суттєво не змінювались. Тобто підприємство відчуває стабільну потребу у певних ресурсах.

Підприємству слід шукати резерви зменшення матеріальних витрат.

За результатами аналізу таблиці 2.7 можна докладніше встановити вплив кожного елементу на рівень собівартості та, відповідно, на фінансовий та економічний стан підприємства. Аналіз витрат за статтями калькуляції дозволяє встановити центри зосередження витрат та пошуку резервів їх зменшення.

Таблиця 2.7 – Аналіз витрат за функціональною ознакою

Показник	2020р.		2021р.		2022р.		2023р.	
	тис.грн	%	тис.грн	%	тис.грн	%	тис.грн	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.Собівартість реалізованої продукції	- 80521,7	96,8	-94592,8	95,98	-75082	94,6	-67398	68,7
Абсолютне відхилення			-14071,1	-0,79	19510,8	-1,3	7684	-25,9
Темп зростання(+) зменшення(-), %			117,47	99,17	79,37	98,6	89,76	72,5
2.Адміністративні витрати	-899,9	1,08	-1224,5	1,24	-1286	1,62	-1310	1,3
Абсолютне відхилення			-324,6	0,16	-61,5	0,37	-24	-0,28
Темп зростання(+) зменшення(-), %			136,07	114,9	105,02	130,48	101,86	82,3
3.Витрати на збут	0	0	-8,8	0,009	-2	0,002	-1287	1,3
Абсолютне відхилення			-8,8	0,009	6,8	-0,01	-1285	1,3
Темп зростання(+) зменшення(-), %			-	-	22,72	28,23	64350	52029

Продовження табл. 2.7

1	2	3	4	5	6	7	8	9
4. Інші операційні витрати	-1772,8	2,13	-2718,5	2,76	-2947	3,71	-28105	28,6
Абсолютне відхилення			-945,7	0,63	-228,5	0,95	-25158	24,9
Темп зростання(+) зменшення(-), %			-271850	-129,4	294700	134,68	-2810500	771
Разом	-83194,4	100	-98544,6	100	-79317	100	-98100	100

Джерело: складено автором

Як бачимо з табл.2.7 за функціональною ознакою собівартість продукції у 2023 р. складає 68,7% затрат, проте у 2020р. вона складала 96,8%, що на 28,1% більше. Це свідчить про те, що підприємство зменшує собівартість продукції. Це позитивний момент в його діяльності.

Не значну частку складають адміністративні витрати та витрати на збут.

Основними джерелами резервів зменшення собівартості продукції є:

- збільшення обсягу виробництва продукції;
- зменшення витрат на виробництво продукції за рахунок підвищення рівня продуктивності праці;
- економне використання сировини;
- матеріалів електроенергії, палива, устаткування;
- зменшення невиробничих витрат, браку виробництва.

2.3 Оцінка фінансового стану підприємства

Умовою й гарантією виживання й розвитку будь-якого підприємства є його фінансова стійкість. Якщо підприємство фінансово стійке, то воно у стані "витримати" несподівані зміни ринкової кон'юнктури, і не опинитися на краю банкрутства.

Фінансова стабільність підприємства – це його надійно гарантована платоспроможність у звичайних умовах господарювання й випадкових змін на ринку.

Проведемо аналіз фінансового стану підприємства. Для цього розрахуємо коефіцієнти фінансової стійкості підприємства та визначмо вірогідність банкрутства ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод»

Фінансова стійкість оцінюється по співвідношенню власних і позикових засобів в активах підприємства. Інакше, коефіцієнти фінансової стійкості називаються показниками структури капіталу.

1. Рівень власного капіталу - відображає фінансову структуру засобів підприємства. Запас джерел власних засобів - це запас фінансової стійкості при тій умові, що його власні засоби перевищують зобов'язання.

Нормальним значенням цього коефіцієнта, що забезпечує достатньо стабільне положення підприємства, вважається рівень 60 % (0,6) і більш.

Визначається він як відношення власного капіталу до підсумку балансу.

На початок року значення цього коефіцієнта було 0,48 а на 31.12.23 р. - 0,38. Це свідчить про погіршення фінансової стійкості підприємства.

2. Співвідношення зобов'язань (довгострокових і поточних) і власного капіталу - показує скільки позикових засобів привернуло підприємство на 1 грн. вкладених в активи власних засобів (зобов'язання поділені на власний капітал).

Рекомендоване значення цього співвідношення повинне бути менше 0,7.

На початок року значення цього коефіцієнта 1,07, а на 31.12.23 р. - 1,66, тобто перевищує рекомендоване значення.

3. Забезпеченість необоротних активів власними засобами відображає в якому ступені необоротні активи (основні засоби, нематеріальні активи, капіталовкладення і аванси, довгострокові фінансові вкладення) підприємства фінансуються власними засобами (тобто відношення підсумку розділу I активу до підсумку Розділу I пасиву).

Принципово важливо мати це співвідношення на рівні менше 1.

На 01.01.23 р. значення цього коефіцієнта склало 0,4 на 31.12.23р. - 0,38.

4. Рівень чистого оборотного капіталу показує, в якому ступені поточні потреби виробництва можуть бути забезпечені власними засобами без залучення кредитів ззовні і визначається як відношення наявності власних оборотних коштів до валюти балансу.

Чим більше показник рівня чистого оборотного капіталу, тим краще фінансовий стан підприємства, тим більше у нього можливостей в проведенні фінансової політики.

Величина чистого оборотного капіталу істотно залежить від операційного циклу. Чим менше операційний цикл, тим менше необхідно чистого капіталу.

За станом на 01.01.23 р. рівень чистого оборотного капіталу складав - 0,8, а на 31.12.23 р. - 0,85, тобто наявність власних оборотних коштів на 31.12.2023р. складає - 36676 тис.грн.

5. Коефіцієнт забезпеченості власними засобами - К о.с.с. характеризує наявність у підприємства власних оборотних коштів необхідних для його фінансової стійкості.

Таблиця 2.8 – Дані для розрахунку коефіцієнта забезпеченості власними засобами

Показник	стр	01.01.2012 г.	31.12.2012 г.
Необоротні активи	080	6403	6190
Оборотні активи	260	26228	36676
Власний капітал	380	15784	16156

Джерело: складено автором

$$K_{o.c.c.} = \frac{стр.380\phi_1 - стр.080\phi_1}{стр.260\phi_1} \quad (2.1)$$

$$K_{o.c.c.} = (15784 - 6403) / 26228 = 0,36 \quad \text{за 2011 рік}$$

$$K_{o.c.c.} = (16156 - 6190) / 36676 = 0,27 \text{ за 2012 рік}$$

Значення цього коефіцієнта достатнє, якщо воно перевищує 0,1.

Найважливішим показником, що визначає фінансовий стан підприємства, є його платоспроможність (ліквідність), під якою мається на увазі можливість підприємства здійснювати платежі до бюджету, чергових платежів, виконувати грошові зобов'язання, своєчасно задовольняти платіжні вимоги постачальників відповідно до господарських договорів, виробляти оплату праці і т.д.

Коефіцієнт грошової платоспроможності (Кдп) - указує, яка частина короткострокових платіжних зобов'язань може бути погашена підприємством наявною грошовою готівкою.

Таблиця 2.9- Дані для розрахунку грошової платоспроможності

Засоби платежу	стр.	01.01. 2023г.	31.12. 2023р.	Засоби платежу	стр.	01.01. 2023 г.	31.12. 2023 г
Грошові кошти:				Короткостроко ві кредити	500	-	-
- у національній валюті	230	60	47	Поточні зобов'язання	510- 610	16863	26764
- в іноземній валюті	240	-	-				
Усього		60	47	Усього		16863	26764

Джерело: складено автором

$$K_{д.п.} = \frac{стр.230 + 231 + 240\phi 1}{стр.500 + 510 + 520 + 530 + 540 + 550 + 560 + 570 + 580 + 590 + 600 + 610\phi 1} \quad (2.2)$$

Коефіцієнт грошової платоспроможності К д.п. на 01.01.2013 р.

$$K_{д.п.} = 60 / 16863 = 0,0036$$

Коефіцієнт грошової платоспроможності К д.п на 31.12.2013 р.

$$K_{д.п.} = 47 / 26764 = 0,0018$$

На 31.12.2023 року К д.п. склав 0,00186, це указує на гострий дефіцит грошових коштів. Теоретично значення цього коефіцієнта вважається достатнім, якщо воно перевищує 0,2.

Коефіцієнт розрахункової платоспроможності Кр.п. відображає можливість погасити свою короткострокову заборгованість в найближчий період часу, не тільки грошовими коштами, але і мобілізавши засоби в розрахунках з дебіторами, в готовій продукції, товарах відвантажених і інших реально реалізованих активах.

Таблиця 2.10- Вихідні дані для розрахунку коефіцієнту розрахункової платоспроможності

Засоби платежу	стр.	01.01. 2023р	31.12. 2023р.	Платіжні зобов'язання	стр.	01.01. 2023р.	31.12. 2023р.
Грошові кошти	230- 240	60	47	Короткострокові кредити	500	-	-
Готова продукція	130	189	68	Поточні зобов'язання	510- 610	16863	26764
Дебіторська заборгованість	160- 210	15801	34096				
Інші оборотні активи	250	95	74				
Усього:		16145	34285	Усього:		16863	26764

Джерело: складено автором

$$Kp.p. = \frac{\text{засоби платежу}}{\text{платіжні зобов'язання}} \quad (2.3)$$

Коефіцієнт розрахункової платоспроможності К р.п. на 01.01.2023 р.

$$K p.p. = 16145/16863 = 0,96 \text{ або } 96\%$$

Коефіцієнт розрахункової платоспроможності К р.п. на 31.12.2023 р.

$$K p.p. = 34285/26764 = 1,28 \text{ або } 128 \%$$

За станом на 31.12.2023 роки, мобілізувавши засоби платежу підприємство в змозі покрити 128% платіжних зобов'язань. Значення коефіцієнта вважається достатнім, якщо перевищує 1.

Коефіцієнт покриття - Кп. (поточної ліквідності) характеризує достатність у підприємства всіх оборотних коштів, які можуть бути використані для погашення короткострокових зобов'язань.

Таблиця 2.11- Вихідні дані для розрахунку коефіцієнта покриття

Засоби платежу	стр.	01.01. 2023 р.	31.12. 2023р.	Платіжні зобов'язання	стр.	01.01. 2023 р.	31.12. 2023р.
Оборотні активи	260	26228	36676	Поточні зобов'язання	620	16863	26764

Джерело: складено автором

$$K_n = \frac{стр.260\phi_1}{стр.620\phi_1} \quad (2.4)$$

Коефіцієнт покриття - К п. (Поточної ліквідності) на 01.01.2023 р.

$$K_n = 26228/16863 = 1,56$$

Коефіцієнт покриття - До п. (Поточної ліквідності) на 31.12.2023 р.

$$K_n = 36676/26764 = 1,37$$

Величина цього коефіцієнта достатня в розмірах 1,0-2,0.

Фактичне значення цього коефіцієнта на 01.01.2023 роки 1,56, а на 31.12.2023 роки 1,37. Коефіцієнт покриття відповідає нормативному значенні.

Наступним етапом оцінки фінансового стану підприємства є оцінка вірогідності банкрутства. Цей коефіцієнт, розрахований при допомозі моделі Альтмана, яку є використовують на даному підприємстві:

$$Z = 1.2K_1 + 1.4K_2 + 3.3K_3 + 0.6K_4 + 1.0K_5 \quad (2.5)$$

K1-оборотний капітал(всі активи за мінусом основних засобів)/всього активів

K2-резервний фонд, засоби спеціального призначення і цілей фінансування, нерозподілений прибуток минулих років/баланс

K3- Результат від реалізації/баланс

K4-статутний фонд/зобов'язання в цілому (позикові засоби)

К5- Чиста виручка від реалізації/баланс

$(32647-6141) / 32647 \times 1,2 - 2086 / 32647 \times 1,4 - 850 / 32647 \times 3,3 + 13469 / 16863 \times 0,6 + 74232 / 32647 \times 1 = 3,55$ - коефіцієнт банкрутства на 01.01.2023р.

$(42920-5986) / 42920 \times 1,2 - 1714 / 42920 \times 1,4 + 3257 / 42920 \times 3,3 + 13469 / 26764 \times 0,6 + 70655 / 42920 \times 1 = 3,18$ - коефіцієнт банкрутства на 01.12.2023 р.

Z - рахунок

Вірогідність банкрутства

1.8 і менше

дуже висока

від 1.81 до 2.7

висока

2.8 до 2.9

можливо

3.0 і вище

дуже низька

Таким чином, вірогідність банкрутства у нашого підприємства дуже низька.

Наступний етап – це розрахунок коефіцієнтів ділової активності.

Коефіцієнт оборотності активів (Коб.акт) характеризує ефективність використання всіх засобів підприємства, і показує скільки разів за період здійснюється повний цикл виробництва і обігу, який приносить відповідний дохід.

Таблиця 2.12- Вихідні дані для розрахунку коефіцієнта оборотності активів

Показник	строчка	2022 рік	2023 рік
Виручка від реалізації	035(Ф2)	74232	70655
Середньорічна вартість активів	640(Ф1)	21673	37783

Джерело: складено автором

$$Коб.акт = \frac{стр.035\phi 2}{стр.640\phi 1} \quad (2.6)$$

К об.акт. = $74232 / 21673 = 3,4$ за 2022 р.

Коб.акт. = $70655 / 37783 = 1,87$ за 2023р.

В порівнянні з аналогічним періодом минулого року Коб. акт. зменшився на 1,53 пункти і склав 1,87.

Зниження К об.акт. пояснюється тим, що виручка від реалізації зменшилася на 3577 т грн, а середньорічна вартість активів збільшилася в 1,7 рази.

Коефіцієнт оборотності основних засобів (Коб.осн.ср) є фондovіддачею, тобто ефективність використання основних засобів підприємства .

Таблиця 2.13- Вихідні дані для обчислення Коб.осн.ср.

Показник	Рядок	2022 р.	2023 р.
Виручка від реалізації	035(Ф2)	74232	70655
Середньорічна вартість основних коштів	030 (Ф1)	6199	6063

Джерело: складено автором

$$Коб.осн.ср. = \frac{стр.035ф2}{стр.030ф1} \quad (2.7)$$

К об.осн.ср. = 74232 / 6199 = 12,0 за 2022 р.

К об.осн.ср. = 70655 / 6063 = 11,7 за 2023р.

Коб.осн.ср. або фондovіддачі знизилася на 0,3, що свідчить про погіршення віддачі основних засобів підприємства.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу - К.об.вл. кап. Цей коефіцієнт визначає швидкість обороту за певний період власних засобів. Позитивним вважається зростання даного показника.

Таблиця 2.14- Дані для розрахунку Коб.вл.кап.

Показник	строчк а	2022 рік	2023 рік
Виручка від реалізації	035 (Ф2)	74232	70655
Середньорічна вартість власних коштів	380 (Ф1)	11954	15970

Джерело: складено автором

$$Коб.вл.кап. = \frac{стр.035\phi 2}{стр.380\phi 1} \quad (2.8)$$

$$Коб.вл.кап = 74232 / 11954 = 6,2 \text{ за } 222 \text{ р.}$$

$$Коб.вл.кап. = 70655 / 15970 = 4,4 \text{ за } 2023\text{р..}$$

Зменшення Коб.вл.кап. пояснюється зниженням виручки від реалізації і збільшенням середньорічної вартості власного капіталу.

Коефіцієнт оборотності оборотного капіталу – Коб.обор.кап. Цей коефіцієнт показує швидкість обороту матеріальних і грошових ресурсів підприємства, або скільки виручки від реалізації доводиться на кожну гривню даного виду активів.

Таблиця 2.15- Вихідні дані для розрахунку Коб.обор.кап.

Показник	рядок	2022 рік	2023 рік
Виручка від реалізації	035 (Ф2)	74232	70655
Середньорічна вартість оборотних коштів	260 (Ф1)	15193	31452

Джерело: складено автором

$$Коб.обор.кап. = \frac{стр.035\phi 2}{стр.260\phi 1} \quad (2.9)$$

$$Коб.обор.кап.= 74232 / 15193 = 4,9 \text{ за } 2022 \text{ р.}$$

$$Коб.обор.кап. = 70655 / 31452 = 2,25 \text{ за } 2023 \text{ р.}$$

За 2023 рік Коб.обор.кап. порівняно з аналогічним періодом минулого року зменшився на 2,65. Таким чином, якщо за 2023 рік оборотні кошти скоювали повний оборот за 74 дні ($365/4,9=74$), то за 2012 рік за 162 дні ($365/2,25=162$). Тривалість одного обороту використання запасів і засобів при продажу готової продукції (товарів, робіт, послуг) збільшилася на 88 дня ($162-74=88$). Це свідчить про зниження господарської діяльності і збільшення потреби в засобах для її організації.

Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів (Коб. мат.зап) означає, скільки повних оборотів зробили матеріальні оборотні кошти за певний період часу.

Таблиця 2.16- Вихідні дані для обчислення Коб.мат.зап

Показник	рядок	2022 рік	2023 рік
Собівартість реалізованої продукції	040 (Ф2)	75082	67398
Середньорічна вартість запасів	100-140 (Ф1)	6770	6366

Джерело: складено автором

$$K.об.мат.зап. = \frac{стр.040\phi 2}{стр.100 + 110 + 120 + 130 + 140\phi 1} \quad (2.10)$$

Коб.мат.зап.=75082 / 6770 = 11,1 за 2022р.

Коб.мат зап.= 67398 / 6366 = 10,6 за 2023 р.

Чим вище значення цього коефіцієнта, тим стійкіше фінансовий стан, і навпаки, затоварювання негативно позначається на діловій активності підприємства.

Зниження коефіцієнта Коб.мат. зап. відбулося за рахунок зменшення реалізації і поповнення виробничих запасів.

Таким чином, аналізоване підприємство є фінансово не стійким, проте воно має низьку вірогідність банкрутства. Не зважаючи на те що протягом останніх років підприємство мало збитки, у 2023 році воно має прибуток у розмірі 372000 грн. проте це незначна сума, але можна вважати це першим кроком к оздоровленню ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод» У структурі пасивів переважає позиковий капітал. Підприємству слід скоротити обсяг позикових коштів, насамперед – кредиторську заборгованість за товари, роботи та послуги.

У звітному періоді відбулося вповільнення оборотності коштів підприємства, що викликано, насамперед, погіршенням ринкової

кон'юнктури й, відповідно, зменшення виторгу від реалізації продукції, а також зниженням ефективності управління активами.

У 2023 році спостерігається покращення всіх основних показників рентабельності підприємства. Це свідчить про підвищення ефективності його діяльності.

Слід розробити заходи по оздоровленню фінансово-економічного стану підприємства та по мінімізації витрат виробництва.

Висновки до розділу 2

. Провівши аналіз фінансово-економічної діяльності підприємства ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод» можна зробити висновок, що в останні роки підприємство є збитковим. Таким чином, аналізоване підприємство є фінансово не стійким, проте воно має низьку вірогідність банкрутства. Не зважаючи на те що протягом останніх років підприємство мало збитки, у 2023 році воно має прибуток у розмірі 372000 грн., проте це незначна сума, але можна вважати це першим кроком к оздоровленню ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод».

У структурі пасивів переважає позиковий капітал. Підприємству слід скоротити обсяг позикових коштів, насамперед – кредиторську заборгованість за товари, роботи та послуги. У звітному періоді відбулося вповільнення оборотності коштів підприємства, що викликано, насамперед, погіршенням ринкової кон'юнктури й, відповідно, зменшення виторгу від реалізації продукції, а також зниженням ефективності управління активами. У 2023 році спостерігається покращення всіх основних показників рентабельності підприємства. Це свідчить про підвищення ефективності його діяльності. Слід розробити заходи по оздоровленню фінансово-економічного стану підприємства та по мінімізації витрат виробництва.

РОЗДІЛ 3 ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

3.1 Удосконалення методики оцінки фінансового стану підприємства

Для удосконалення методики оцінки фінансового стану підприємства необхідно провести порівняльний аналіз існуючих методик та оцінити їх недоліки та переваги. Також необхідно оцінити які моделі відповідають становищу підприємства.

Слід відмітити, що досліджуване ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод» не окремий підрозділ, а є дочірнім підприємством Холдинг групи «Норд». Тому акції ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод» не котируються на біржі. Це є важливим фактором при виборі методики оцінки фінансового стану підприємства.

Розглянемо кожну методику окремо:

1. Модель Альтмана:

$$Z = 1.2K_1 + 1.4K_2 + 3.3K_3 + 0.6K_4 + 1.0K_5, \quad (3.1)$$

Де: K_1 = власний оборотний капітал/сума активів;

K_2 = нерозподілений прибуток/сума активів;

K_3 = прибуток до сплати процентів/сума активів;

K_4 = ринкова вартість власного капіталу/позиковий капітал;

K_5 = об'єм продаж/сума активів.

Інтервальна оцінка Альтмана: при $Z < 1.81$ - висока вірогідність банкрутства, при $Z > 2.67$ - низька вірогідність банкрутства.

Ця модель найбільш актуальна, тому що за допомогою цієї моделі можливо визначити ймовірність банкрутства.

Проте вона має свої недоліки. Альтман надає великого значення коефіцієнту K_4 – відношення ринкової вартості капіталу до заборгованості.

Оскільки ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод» - дочірнє підприємство, то оцінити ринкову вартість капіталу не можливо, за відсутності котирування акцій на ринку.

Таким чином ця модель не відповідає вимогам підприємства.

2. Модель Тафлера

$$Y = 0,53 K1 + 0,13K2 + 0,18K3 + 0,16K4 \quad (3.2)$$

де $K1$ — відношення прибутку від реалізації до короткострокових зобов'язань;

$K2$ — відношення оборотних активів до сукупних зобов'язань;

$K3$ — відношення короткострокових зобов'язань до суми активів;

$K4$ — відношення виручки до суми активів.

Критичними значеннями у моделі Тафлера фінансовий стан підприємства буде стійким при значенні, більшому за 0,3, меншому від 0,2 — нестійким.

Він чітко встановив межу між фінансово стійким та нестійким підприємством.

Недоліком цієї моделі є те, що Тафлер взагалі не враховує такий фактор як власний капітал. Хоча саме він є основою фінансової стійкості. До цієї моделі необхідно включити показник $K5$ -відношення власного капіталу до запозиченого. Перевага позикового капіталу свідчить про нестійкий фінансовий стан.

Також Тафлер не враховує суму довгострокових зобов'язань. Перевагою є простота цієї моделі, проте, на мій погляд, вона не є ефективною.

3. Модель Ліса

$$Y = 0,063K1 + 0,092K2 + 0,057K3 + 0,001 K4 \quad (3.3)$$

де $K1$ — відношення оборотного капіталу до суми активів;

$K2$ — відношення прибутку від реалізації до суми активів;

К3 — відношення нерозподіленого прибутку до суми активів;

К4 — відношення власного капіталу до позиченого.

У моделі Ліса відповідно до показників, що входять до неї, фінансовий стан є стійким при значенні 0,037 і нестійким — меншому від 0,037.

Перевагою цієї моделі є врахування коефіцієнта К4 – відношення власного капіталу до запозиченого. Ліс надає невелике значення цьому коефіцієнту – 0,001. На мій погляд, це оптимальне значення. Також він чітко встановив межу між фінансово стійким та нестійким підприємством.

Коефіцієнт К4 – відповідає вимогам досліджуваного підприємства, його легко можна визначити за наявними даними. Тому ми його використаємо для оцінки фінансового стану досліджуваного підприємства.

4. Модель Чессера

$$Y = -2,0434 - 5,24K1 + 0,0053K2 - 6,650K3 + 4,4009K4 - 0,0791K5 - 0,102K6 \quad (3.4)$$

де К1 — відношення готівки і ліквідних цінних паперів до суми активів;

К2 — відношення виручки до готівки і ліквідних цінних паперів;

К3 — відношення прибутку до оподаткування і сплати процентів до суми активів;

К4 — відношення заборгованості до суми активів;

К5 — відношення основного капіталу до чистих активів;

К6 — відношення оборотного капіталу до виручки.

При значенні показника, меншому від 0,50 — фінансовий стан стійкий, а більшому за 0,50 — нестійкий.

Недоліком цієї моделі є те, що Чессер не приділив уваги власному та позиковому капіталу. Він бере до уваги лише основний та оборотний капітал. Також він бере до уваги суму готівки та ліквідних паперів і надає цим коефіцієнтам велике значення.

Також коефіцієнт K3 – відношення прибутку до оподаткування і сплати процентів до суми активів має значення 6,650 у той час коли Альтман надає йому лише 3,3. Я вважаю, що це не обґрунтоване значення.

Ця модель взагалі не відповідає вимогам досліджуваного підприємства. І за її допомогою ми не зможемо ефективно оцінити його фінансовий стан.

Проаналізувавши усі наведені методики слід зробити висновок, що найбільш привабливою для ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод» є модель Альтмана.

Проте слід внести до неї деякі корективи, а саме замінити коефіцієнт K4. тому що у нашому випадку не має даних для його розрахунку. Оскільки не можливо оцінити ринкову вартість капіталу.

Підставимо в модель коефіцієнт K4 із моделі Ліса, від буде розраховуватись як відношення власного капіталу до позиченого. Також зміниться й інтервальна оцінка ймовірності банкрутства.

Для того щоб підставити коефіцієнт у модель Альтмана, не пошкодивши її, необхідно провести розрахунки при коефіцієнтних значень. Для цього визначаємо питому вагу цих коефіцієнтів у обох моделях:

$$\text{У Альтмана: } 0,6/(1,2+1,4+3,3+0,6+1,0) = 0,08$$

$$\text{У Ліса: } 0,001/(0,063+0,092+0,057+0,001) = 0,0047$$

Звідси прикоефіцієнтне значення K4 дорівнює:

$$7,1 \times 0,0047 = 0,033$$

Для досліджуваного підприємства модель оцінки фінансового стану має вигляд:

$$Z = 1,2K1 + 1,4 K2 + 3,3 K3 + 0,033K4 + 1,0 K5 \quad (3.5)$$

де: K1 = власний оборотний капітал/сума активів;

K2 = нерозподілений прибуток/сума активів;

K3 = прибуток до сплати процентів/сума активів;

K4 = відношення власних коштів до позиченого капіталу;

K5 = об'єм продаж/сума активів.

Для розрахунку меж інтервальної оцінки необхідно дослідити декілька підприємств, які мають різну фінансову стійкість. Провівши аналіз, я встановила наступні межі настання ймовірності банкрутства:

При $Z \leq 1,81$ - висока вірогідність банкрутства;

При Z від 2,1 до 2,5 – можлива ймовірність банкрутства;

При $Z > 2,5$ - низька вірогідність банкрутства.

3.2 Шляхи покращення фінансового стану підприємства

З вище проведеного аналізу можна зробити висновок, що для покращення стану підприємства необхідно розробити певні заходи.

Розроблена нами програма покращення фінансово-економічного стану ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод» направлена на оздоровлення фінансово-економічного стану підприємства та на мінімізацію витрат виробництва. У підприємства низький рівень фінансової стійкості, тому головною ціллю розроблених програм є покращення фінансового стану.

Розглянемо цю програму більш детально, для зручності порівняння зведемо її у таблицю:

Таблиця 3.1- Заходи, спрямовані на оздоровлення фінансово-економічного стану та мінімізацію витрат виробництва ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод» на 2024 р.

Ціль	Захід	Економічний ефект в рік, тис.грн.
Зниження витрат на обладнання	Заміна імпортного обладнання для лінії «Статомат» на вітчизняне	120
Економія енергоресурсів та товарно-матеріальних цінностей	1.Зниження затрат на придбання тиглів с більшим терміном експлуатації	9,95
	2. Перехід обігріву прес-форм на інші нагрівальні елементи	11,87
Економія ПММ	Понизити споживання ПММ на 30 %	60
РАЗОМ		201,82

Джерело: складено автором

Зниження витрат на обладнання полягає у зміні імпортного обладнання на вітчизняне для лінії «Статомат», яка випускає електродвигуни до компресорів. Вартість імпортного обладнання складає 1200000 грн., а вітчизняного 500000грн. Термін експлуатації імпортного обладнання складає 5 років, а вітчизняного - 3 роки. Таким чином для розрахунку річного економічного ефекту необхідно розрахувати вартість обладнання на 15 років, оскільки за цей період часу ми замінимо імпортне 4 рази, а вітчизняне 6 раз.

Вартість імпортного обладнання $120000000 \times 4 = 4800000$ (грн.)

Вартість вітчизняного : $500000 \times 6 = 3000000$ (грн.)

Таким чином економічний ефект за 15 років складе $4800000 - 3000000 = 1800000$ (грн.) або 120000 грн. на рік.

З метою економії енергоресурсів та товарно-матеріальних цінностей я пропоную два заходи.

Необхідно знизити затрати на придбання тигелей з більшим терміном експлуатації. Тигель – це ємність для плавки алюмінію. Існує дві марки тиглів: АА500ЛГ та АХ500.

Для розрахунку економічного ефекту необхідно оцінити затрати по кожному виду. Для цього будуємо наступні таблиці, які містять розрахунки для порівняльного аналізу застосування тиглів за 12 місяців. По закінченню розрахунків слід зробити висновок щодо доцільності заміни тиглів марки АА50ЛГ на іншу марку АХ 500 більшим терміном експлуатації.

Таблиця 3.2 – Затрати на придбання тиглів.

Найменування	Кількість, шт.	Ціна, грн	Сума, грн.
Тигель АА 500 ЛГ	6	3000	.18000
Тигель АХ 500	2	5175	10350
Відхилення, грн.			7650

Джерело: складено автором

Таблиця 3.3 – Затрати електроенергії.

Найменування	Кількість, шт.	Час, г од	Сума, грн.
Тигель АА 500 ЛГ	6	8	3208,8
Тигель АХ 500	2	8	1069,6
Відхилення, грн.			2139,2

Джерело: складено автором

Таблиця 3.4 -Затрати паливно-мастильних матеріалів.

Найменування	Сума, грн.
Тигель АА 500 ЛГ	245,2
Тигель АХ 500	85,82
Відхилення, грн.	159,38

Джерело: складено автором

Зведемо отримані данні у таблицю та проведемо аналіз застосування тиглів марки АА500ЛГ та АХ500 (табл.3.5). Зробимо висновок про доцільність використання тиглів певної марки.

Таблиця 3.5 – Порівняльний аналіз застосування тиглів за 12 місяців.

Найменування	Термін експлуатації	Витрати, тис.грн.			Разом
		Вартість придбання	Електроенергія	МПМ	
Тигель АА 500ЛГ	2 місяця	18000	3208,8	245,2	21454
Тигель АХ 500	6місяців	10350	1069,6	85,82	11505,42
Відхилення,грн		7650	2139,2	159,38	9948,58

Джерело: складено автором

З таблиці 3.5 слід зробити висновок, що доцільно використовувати тиглі марки АХ 500. Економічний ефект дорівнює 9948,58 грн. на рік.

Другий захід планує перехід обігріву прес-форм на інші обігрівальні елементи. Він полягає у закупівлі елементів які містять більше форм. Тим самим за одну зміну така прес-форма виготовить не 100 деталей, а 200. Зменшуються витрати робочого часу та споживання енергоресурсів. Вартість старої прес-форми складає 2000 грн., а нової – 2100грн.

Для розрахунку економічного ефекту необхідно оцінити затрати по кожному виду елементів. Для цього будемо наступні таблиці, які містять розрахунки для порівняльного аналізу застосування нагрівальних елементів прес-форм за 12 місяців. По закінченню розрахунків слід зробити висновок щодо доцільності переходу обігріву прес-форм на інші нагрівальні елементи.

Таблиця 3.6 – Затрати на придбання елементів

Кількість деталей	Кількість елементів, шт.	Ціна, грн.	Сума грн.
100	10	2000	20000
200	5	2100	10500
Відхилення, грн.			9500

Джерело: складено автором

Таблиця 3.7 – Затрати електроенергії.

Кількість деталей	Кількість, шт.	Час, г од	Сума, грн.
100	10	8	5348
200	5	8	3208,8
Відхилення, грн.			2139,2

Джерело: складено автором

Таблиця 3.8 – Затрати паливно-мастильних матеріалів

Кількість деталей	Сума, грн.
100	183,9
200	122,6
Відхилення, грн.	61,3

Джерело: складено автором

Таблиця 3.9 – Заробітна плата працівників

Кількість деталей	Час, г од	Сума, грн.
100	10	320,4
200	5	160,2
Відхилення, грн.		160,2

Джерело: складено автором

Зведемо отримані данні у таблицю та проведемо аналіз застосування обох видів елементів обігріву прес-форм (табл.3.10). Зробимо висновок про доцільність заміни елементів.

Таблиця 3.10 – Порівняльний аналіз застосування елементів за 12 місяців.

Кількість деталей	Термін експлуатації	Витрати, грн.				
		Вартість придбання	Електро-енергія	МПМ	Заробітна плата	Разом
100	1 рік	20000	5348	189,3	320,4	25857,7
200	1 рік	10500	3208,8	122,6	160,2	13991,6
Відхилення, грн.		9500	2139,2	66,7	160,2	11866,1

З таблиці 3.6 слід зробити висновок, що доцільно використовувати нові елементи обігріву прес-форм, які виготовляють 200 деталей за один раз. Економічний ефект дорівнює 11866,1 грн. на рік.

Економія паливо-мастильних матеріалів досягається за рахунок зниження їх споживання на 30 %. Економічний ефект складатиме 60000 грн. на рік. Він досягається за рахунок придбання тигелів марки АХ 500, які потребують меншого обсягу паливо-мастильних матеріалів.

Таким чином загальний економічний ефект від впровадження запропонованих заходів складає 201820 грн. на рік.

3.3 Прогнозування фінансового стану підприємства на 2024

Складемо прогнозний баланс підприємства ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод» на 31.12.2024 року. та розрахуємо основні фінансові показники і ймовірність настання банкрутства за запропонованою моделлю. Порівняємо отримані результати з 2023 роком і зробимо висновки.

Оскільки термін експлуатації обладнання для лінії «Статомат» три роки, то вартість їх придбання записуємо до основних засобів. Впровадження заходів планується 01.07.24, тож знос обладнання складе 12,5 % чи 62,5 тис.грн.

У пасиві ця сума відобразиться як зменшення непокритого збитку на суму 500000 грн

Таблиця 3.11 – Актив балансу ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод» на 31.12.24р.(тис. грн.)

АКТИВ	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
I.Необоротні активи			
Нематеріальні активи:			
Залишкова вартість	10	3	3
Первісна вартість	11	8	8
Знос	12	(5)	(5)
Незавершене будівництво	20	194	194
Основні засоби:			
Залишкова вартість	30	5986	6423,5
Первісна вартість	31	10604	11104
Знос	32	(4618)	(4555,5)
Довгострокові фінансові інвестиції			
по методу участі в капіталі	40	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	50	-	-
Відстрочені податкові активи	60	7	7
Інші необоротні активи	70	-	-
Усього за розділом I	80	6190	6627,5
II.Оборотні активи			
Запаси			
виробничі запаси	100	2372	2372
тварини на відгодівлі	110	-	-
незавершене виробництво	120	4	4
готова продукція	130	68	68
Товари	140	15	15
Векселі отримані	150	-	-
Дебіторська заборгованість за товари й т.п.			
чиста реалізована вартість	160	12246	12246
первісна вартість	161	12246	12246
резерв сумнівних боргів	162	-	-
Дебіторська заборгованість			
с бюджетом	170	11	11
по виданих авансах	180	10	10
по нарахованих доходах	190	-	-
по внутрішніх розрахунках	200	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	21829	21829
Поточні фінансові інвестиції	220		
Кошти і їхні еквіваленти			
у національній валюті	230	47	109,5
в іноземній валюті	240	-	-
Інші оборотні активи	250	74	74
Усього за розділом II	260	36676	36738,5
III.Витрати майбутніх періодів	270	54	54
Б А Л А Н С	280	42920	43420

Джерело: складено автором

Таблиця 3.12 – Пасив балансу ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод»
на 31.12.24р.

ПАСИВ	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	13469	13469
Пайовий капітал	310	-	-
Додатково вкладений капітал	320	-	-
Інший додатковий капітал	330	4401	4401
Резервний капітал	340	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	(1714)	(1214)
Неоплачений капітал	360	-	-
Вилучений капітал	370	-	-
Усього за розділом I	380	16156	16656
II. Забезпечення майбутніх витрат, платежів			
Забезпечення виплат персоналу	400	-	-
Інші забезпечення	410	-	-
Цільове фінансування	420	-	-
Усього за розділом II	430	-	-
III. Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові кредити банків	440	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	450	-	-
Відстрочені податкові зобов'язання	460	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	470	-	-
Усього за розділом III	480	-	-
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	-	-
Поточна заборгованість по довгостроковим зобов'язаннями	510	-	-
Векселі видані	520	-	-
Кредиторська заборгованість за товари й т.д.	530	26010	26010
Поточні зобов'язання по розрахунках			
по отриманих авансах	540	5	5
с бюджетом	550	33	33
по позабюджетних платежах	560	-	-
по страхуванню	570	1	1
по оплаті праці	580	3	3
с учасниками	590	-	-
по внутрішніх розрахунках	600	-	-
Інші поточні зобов'язання	610	712	712
Усього за розділом IV	620	26764	26764
V. Доходи майбутніх періодів	630	-	-
Б А Л А Н С	640	42920	43420

Джерело: складено автором

Отже баланс підприємства збільшився на 500000 грн. за рахунок збільшення суми основних засобів на 437,5 тис.грн., та збільшення грошей у касі на 62,5 тис. грн. у активі балансу. Джерелом покриття основних засобів та грошей у касі є зменшення непокритого збитку у пасиві балансу на 500 тис. грн. Таким чином впровадження запропонованих заходів призвело до зменшення непокритого збитку, а це позитивний фактор в діяльності підприємства.

Наступним кроком необхідно оцінити вірогідність банкрутства за прогнозним балансом та порівняти її значення з 2023 роком. За наступною моделлю:

$$Z = 1,2K1 + 1,4 K2 + 3,3 K3 + 0,033K4 + 1,0 K5 \quad (3.6)$$

де: K1 = власний оборотний капітал/сума активів;

K2 = нерозподілений прибуток/сума активів;

K3 = прибуток до сплати процентів/сума активів;

K4 = відношення власних коштів до позиченого капіталу;

K5 = об'єм продаж/сума активів.

При $Z \leq 1,81$ - висока вірогідність банкрутства;

При Z від 2,1 до 2,5 – можлива ймовірність банкрутства;

При $Z > 2,5$ - низька вірогідність банкрутства.

Проаналізуємо вірогідність банкрутства, для зручності порівняння розрахунки зведемо у таблицю 3.13.

Таблиця 3.13– Розрахунок вірогідності настання банкрутства

Показник	Значення при коефіцієнті	2012	2013
K1	1,2	0,75	0,744
K2	1,4	-0,04	-0,03
K3	3,3	0,0087	0,0085
K4	0,033	0,6	0,622
K5	1	1,6	1,63
Z		2,48	2,53

Джерело: складено автором

Таким чином слід зробити висновок, що вірогідність банкрутства у 2023 році знаходилась на рівні можливої, а після впровадження розроблених заходів у підприємства низький стан ймовірності банкрутства.

Складемо прогноз основних фінансових показників діяльності підприємства на 2024 рік та порівняємо їх з даними 2023 року. Розрахунки зведемо у таблицю 3.14.

Таблиця 3.14. – Прогноз фінансових показників діяльності підприємства

Фінансовий показник	Формула розрахунку	Зміни по рокам		Нормативне значення
1	2	3	4	
		2023	2024	
1.Ліквідність(платоспроможність)				
Коефіцієнт покриття - Кп	$K_n = \frac{OA(260) + Bmn(270)}{ПЗ(620) + Дmn(630)}$	1,37	1,4	1,5-2,5
Проміжний коефіцієнт покриття-Кпп	$K_m = \frac{OA(260) - 3(100 - 140) + Bmn(270)}{ПЗ(620) + Дmn(630)}$	1,28	1,28	0,7-1
2.Коефіцієнт обіговості усіх використаних активів Ков	$K_{Oв} = \frac{ОРП(010)}{Псб_n(260 + 270) - (350) - (220)}$	2,15	2,18	↑
3.Дохідність(рентабельність)				
Рентабельність основної діяльності Род	$P_{od} = \frac{ПР(010)}{ВВ(040)}$	1,23	1,23	> 0 ↑
Рентабельність сукупного капіталу Ра	$P_a = \frac{ЧП(050)}{Псб_n(260 + 270) - (350) - (220)}$	2,16	2,17	> 0 ↑
Рентабельність власного капіталу Рв	$P_v = \frac{ЧП(050)}{СВек(380) - (350) - (220)}$	0,18	0,21	> 0 ↑
4.Ринкова стійкість				

Продовження табл. 3.14

1	2	3	4	5
Коефіцієнт автономії $K_{ав}$	$K_{ав} = \frac{CB_{вк}(380)}{BB(640)}$	0,38	0,4	$\geq 0,5 \uparrow$
Коефіцієнт фінансової стійкості $K_{фс}$	$K_{фс} = \frac{BK(380)}{ПЗ(620) + Д_{мп}(630)}$	0,6	0,62	$\uparrow$
Коефіцієнт фінансової незалежності $K_{фн}$	$K_{фн} = \frac{BK(380)}{BK(380) + ДЗ(480)}$	1	1	0,6
Коефіцієнт співвідношення залучених та власних коштів- $K_{пс}$	$K_{пс} = \frac{ЦФ(420) + ДЗ(480) + ПЗ(620)}{BK(380)}$	1,7	1,6	$\leq 1 \downarrow$
Коефіцієнт маневреності власних коштів- $K_{м}$	$K_{м} = \frac{BK(380) - НА(080)}{BK(380)}$	0,6	0,7	0,2-0,4 $\uparrow$

У 2024 році підприємство має високу мобільність власного капіталу (62 % власних джерел фінансування вкладені в оборотні активи) про це свідчить значення коефіцієнту маневреності власних коштів. Високий рівень коефіцієнту маневреності свідчить про велику частку власних коштів підприємства, що знаходяться в мобільній формі, що дозволяє при необхідності відносно вільно маневрувати засобами підприємства.

Згідно значення коефіцієнта покриття, який перевищує 1, слід зробити висновок, що підприємство володіє значним обсягом вільних ресурсів, які сформувалися завдяки власним джерелам. З позиції кредиторів підприємства такий варіант формування оборотних коштів є найбільш прийнятним.

Для зручності порівняння отриманих коефіцієнтів будуюмо діаграми.

Коефіцієнт обіговості усіх використаних активів показує, що у підприємства підвищилась швидкість обороту сукупного капіталу підприємства. Цей фактор значно впливає на суму прибутку.

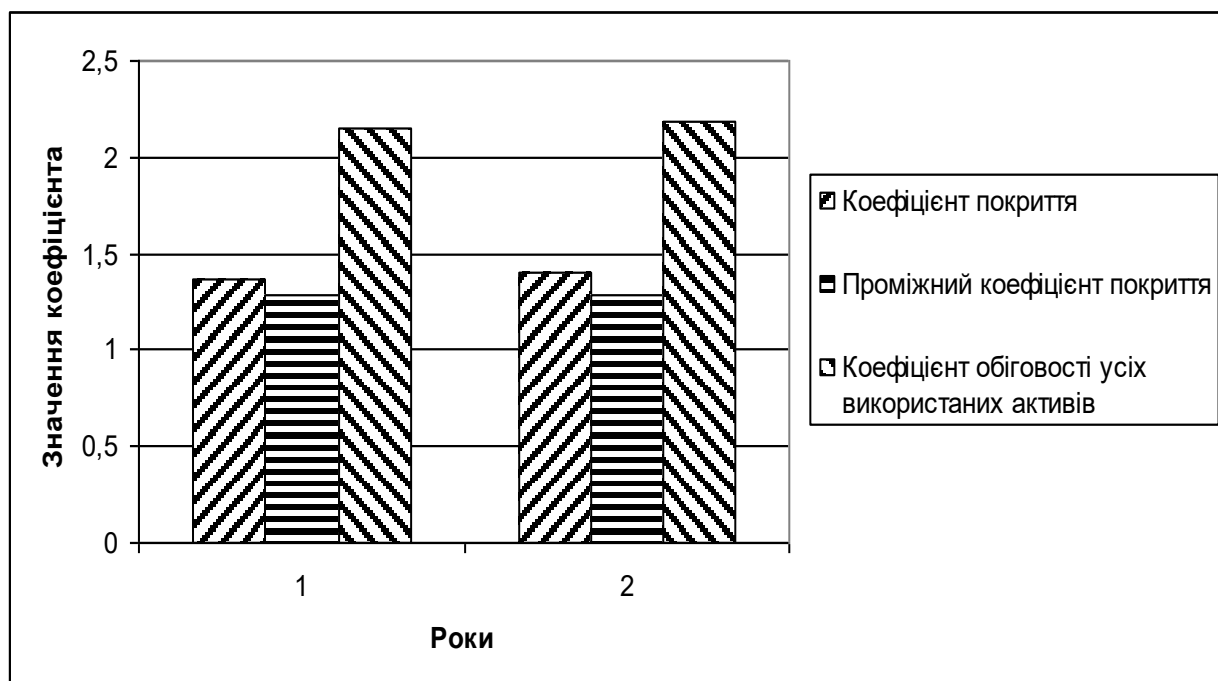

Рисунок 3.1- Зміна коефіцієнтів ліквідності та обіговості

Джерело: складено автором

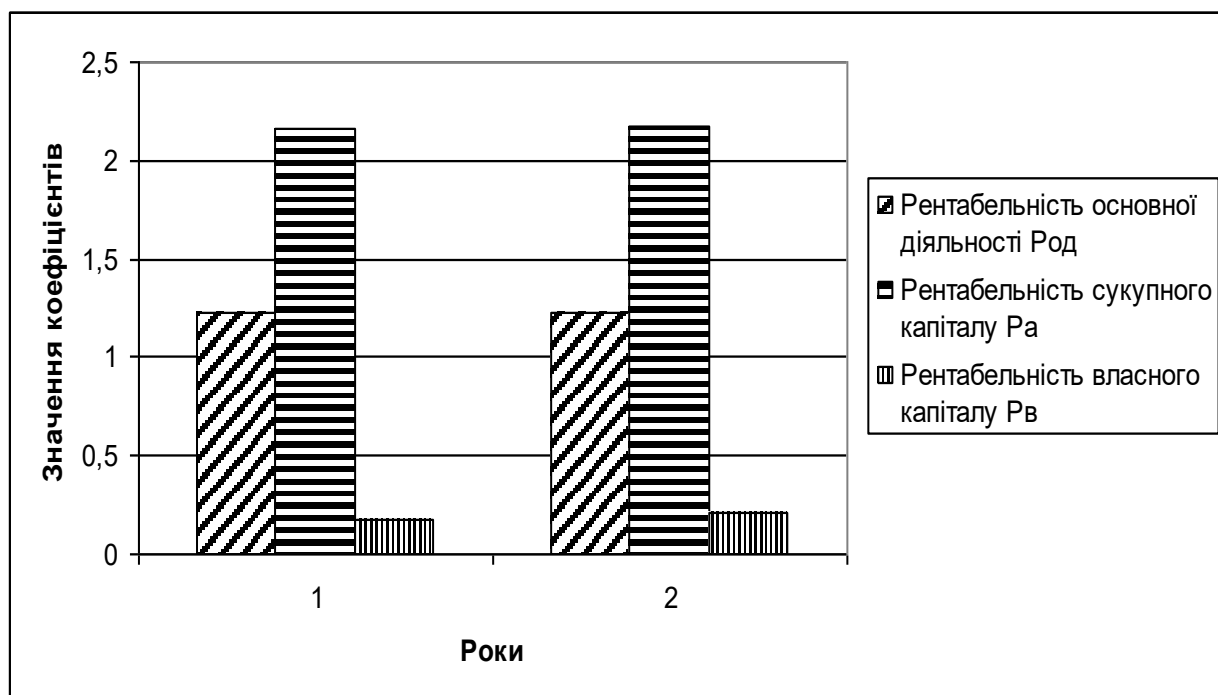

Рисунок 3.2 – Зміна коефіцієнтів рентабельності.

Джерело: складено автором

Також слід відмітити, що впровадження заходів призвело до підвищення рентабельності капіталу підприємства, що є позитивним фактором.

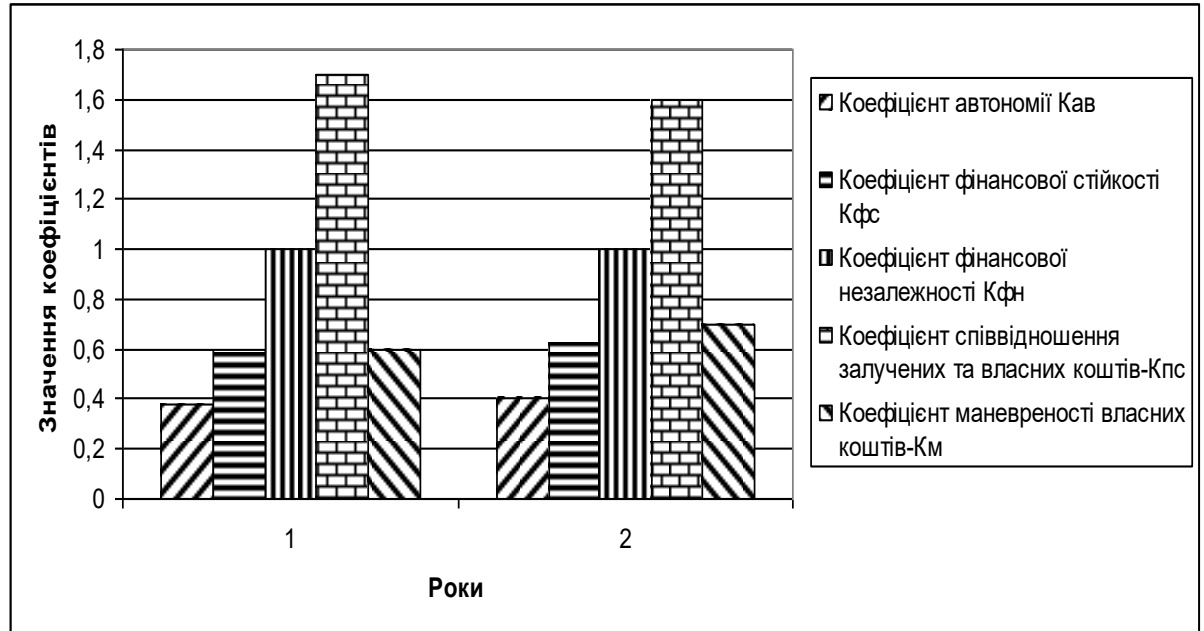

Рисунок 3.3 – Зміна коефіцієнтів ринкової стійкості.

Джерело: складено автором

Збільшення коефіцієнта автономії свідчить про збільшення фінансової незалежності підприємства, зменшення ризику фінансових ускладнень в перспективі, що підвищує гарантованість підприємством своїх зобов'язань.

З проведеного аналізу можна зробити висновок, що впровадження запропонованих заходів є доцільним та рентабельним. За півроку діяльності підприємства з використанням запропонованих заходів слід відмітити покращення усіх розрахованих показників господарської діяльності підприємства.

Таким чином слід зауважити, що удосконалена модель оцінки ймовірності банкрутства містить показники, які більш реально характеризують стан підприємства ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод». За її допомогою проведена оцінка і було виявлено, що хоча

підприємство є збитковим та фінансово не стійке воно має низьку ймовірність банкрутства.

Висновки до розділу 3

Третій розділ містить наступні методичні значення: запропонування удосконалення моделі оцінки ймовірності банкрутства та використання показників, які більш реально характеризують стан підприємства ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод».

Серед практичних значень випускної кваліфікаційної роботи слід відмітити заходи щодо покращення фінансово-економічного стану та мінімізації витрат виробництва, які полягають у закупівлі тиглів більшим терміном експлуатації, прес-форм з новими елементами та вітчизняного обладнання для лінії «Статомат». По впровадженню запропонованих заходів складено прогнозний баланс та розраховано основні фінансові показники та ймовірність настання банкрутства по запропонованій моделі. Слід зробити висновок, що впровадження заходів призвело до поліпшення фінансового стану підприємства, а саме наступних показників: збільшення коефіцієнта автономії; підвищення рентабельності капіталу підприємства; збільшення коефіцієнтів ліквідності.

ВИСНОВКИ

В даний час більшість вітчизняний підприємств відчують фінансові ускладнення, пов'язані як із зовнішніми загальнодержавними проблемами (нестабільність політичної ситуації, недосконалість законодавчої бази, неплатежі, спад виробництва), так і з внутрішніми проблемами - неефективний маркетинг, неефективне використання засобів, неефективний виробничий менеджмент, незбалансованість фінансових потоків. Сукупність перерахованих чинників викликає необхідність постійної діагностики фінансового положення підприємства з метою ранньої діагностики кризового розвитку підприємства і вироблення захисних механізмів антикризового управління фінансами залежно від виявлених чинників і сили їх дії.

У сучасних умовах зростає актуальність питань, пов'язаних з аналізом і оцінкою фінансового стану підприємства. В економічній літературі не вироблено єдиного методологічного підходу до трактування сутності поняття “фінансовий стан підприємства”.

Теоретичний аналіз різних підходів до визначення змісту поняття “фінансовий стан” дозволив зробити висновок, що це — важлива характеристика економічної діяльності підприємства у зовнішньому середовищі. Він значною мірою визначає конкурентоспроможність підприємства, його потенціал у діловій співпраці, оцінює, якою мірою гарантовані економічні інтереси самого підприємства і його партнерів з фінансових та інших відносин.

Критична оцінка фінансових показників, які представлені в науковій економічній літературі, говорить про те, що різні автори для аналізу фінансового стану підприємства використовують подібні методики.

Дипломна робота виконана за матеріалами ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод» яке є відокремленою структурою акціонерного товариства

«Норд». Вид економічної діяльності: виробництво електродвигунів, генераторів і трансформаторів.

Метою дипломної роботи є розробка теоретичних та методичних положень і практичних рекомендацій методів оцінки і прогнозування фінансового стану, удосконалення методики оцінки фінансового стану підприємства.

У даній роботі був проведений фінансовий аналіз діяльності реального підприємства. З проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

1. Дослідивши методи оцінювання і прогнозування фінансового стану підприємства, слід зробити висновок, що це комплексне дослідження всіх сторін його фінансової діяльності з використанням відповідних джерел інформації, вивчення та вимір факторів, причин та резервів, оцінки роботи і співставлення її результатів з витратами, узагальнення результатів оцінки і розробка необхідних заходів. Проте проблема розробки комплексної методики діагностики фінансового стану підприємств в українській науковій літературі висвітлена недостатньо. Існує багато моделей оцінки фінансового стану підприємства, але майже усі зорієнтовані на діяльність зарубіжних підприємств, а не на українські. Розроблені моделі не враховують той фактор, що більшість українських підприємств існують як дочірні підприємства. Тому необхідно удосконалити модель оцінки фінансового стану підприємства.

2. Провівши аналіз фінансово-економічної діяльності підприємства ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод» можна зробити висновок, що в останні роки підприємство є збитковим. Таким чином, аналізоване підприємство є фінансово не стійким, проте воно має низьку вірогідність банкрутства. Не зважаючи на те що протягом останніх років підприємство мало збитки, у 2023 році воно має прибуток у розмірі 372000 грн., проте це незначна сума, але можна вважати це першим кроком к оздоровленню ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод». У структурі пасивів переважає позиковий капітал. Підприємству слід скоротити обсяг позикових коштів,

насамперед – кредиторську заборгованість за товари, роботи та послуги. У звітному періоді відбулося вповільнення оборотності коштів підприємства, що викликано, насамперед, погіршенням ринкової кон'юнктури й, відповідно, зменшення виторгу від реалізації продукції, а також зниженням ефективності управління активами. У 2023 році спостерігається покращення всіх основних показників рентабельності підприємства. Це свідчить про підвищення ефективності його діяльності. Слід розробити заходи по оздоровленню фінансово-економічного стану підприємства та по мінімізації витрат виробництва.

3. Третій розділ містить наступні методичні значення: запропонування удосконалення моделі оцінки ймовірності банкрутства та використання показників, які більш реально характеризують стан підприємства ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод». Серед практичних значень дипломної роботи слід відмітити заходи щодо покращення фінансово-економічного стану та мінімізації витрат виробництва, які полягають у закупівлі тиглів більшим терміном експлуатації, прес-форм з новими елементами та вітчизняного обладнання для лінії «Статомат». По впровадженню запропонованих заходів складено прогнозний баланс та розраховано основні фінансові показники та ймовірність настання банкрутства по запропонованій моделі. Слід зробити висновок, що впровадження заходів призвело до поліпшення фінансового стану підприємства, а саме наступних показників: збільшення коефіцієнта автономії; підвищення рентабельності капіталу підприємства; збільшення коефіцієнтів ліквідності.

Наукові результати дипломної роботи, що мають прикладний характер, знайшли практичне застосування у ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод»

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрющенко І. Є. Аналіз фінансової стійкості підприємства в межах концепції оцінювання його життєздатності [Текст] / І. Є. Андрющенко // Держава та регіони. Економіка та підприємство. – 2015. – № 6. – С. 44-48.
2. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика [Текст]/ Базилінська О.Я. -К.:Центр учбової літератури, 2009.-328 с.
3. Борецька Н. П. Аналіз і прогнозування фінансової стійкості підприємства [Текст] / Н. П. Борецька, К. В. Міщенко // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 20. – С. 63-66.
4. Вартісно-орієнтоване управління підприємствами на основі стейкхолдерського підходу [Текст] : звіт про НДР (остаточний) / кер. О.О. Захаркін. - Суми : СумДУ, 2018. - 79 с.
5. Голов, С. Вдосконалення бухгалтерського обліку і фінансової звітності в Україні в контексті євроінтеграції [Текст] / С. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2014. – № 1. – С. 3-17.
6. Добровський В.М. Звітність підприємств: Навч.-метод. посібник. – К.: КНЕУ, 2004.
7. Економічне обґрунтування реінжинірингу бізнес-процесів як елементу процесоорієнтованої системи управління на виробничому підприємстві: звіт про НДР (заключний)/ Кер.: Л.М.Таранюк. - Суми: СумДУ, 2010. - 287 с.
8. Ильяшенко Т.А. Проблемы составления бюджетов предприятия [Текст] / Т.А. Ильяшенко, К.В. Ильяшенко // Економічні проблеми сталого розвитку: тези доповідей науково-технічної конференції викладачів, співробітників, аспірантів і студентів факультету економіки та менеджменту присвяченої Дню науки в Україні та 60-річчю СумДУ, 21-25 квітня 2008 р. - Суми: СумДУ, 2008. - Т.2. - С. 93. 44
9. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу: Навчальний посібник. – Київ: Знання-Прес, 2000. – 207 с.

10. Ілляшенко Т.О. Знос як джерело оновлення, формування та функціонування основного капіталу та шляхи його покращання [Текст] / Т.О. Ілляшенко, Т.М. Лівацька // Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка. - 2007. - №1. - С. 136-143.

11. Ілляшенко, Т.О. Оцінка фінансових ризиків підприємства на базі бухгалтерської звітності [Текст] / Т.О. Ілляшенко, А.В. Макарова // Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науковопрактичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 6-8 травня 2014 р.: у 2-х т. / За заг. ред.: О.В. Прокопенко, О.В. Люльова. - Суми : СумДУ, 2014. - Т.1. - С. 237-239.

12. Ілляшенко Т.О. Проведення санації підприємств [Текст] / Т.О. Ілляшенко, О. Бондар // Економічні проблеми сталого розвитку : тези доповідей науково-технічної конференції викладачів, співробітників, аспірантів і студентів факультету економіки та менеджменту, 20-29 квітня 2006 р. — Суми : СумДУ, 2006. — Т.1. — С. 10.

13. Карпіщенко Т. О., Карпіщенко О. І., Ілляшенко К. В. Науковометодичні основи удосконалення економічного механізму розвитку екологічноінноваційної діяльності //Механізм регулювання економіки, економіка природокористування та організація виробництва.— Суми: Вид-во СумДУ. – 2002. – №. 1-2. – С. 46-54.

14. Кобилецький В. Р., Експрес-аналіз фінансово-економічного стану / В. Р. Кобилецький // Онлайн-журнал «Financial Analysis online» [Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://www.finalon.com/metodykaro-zrakhunku/90-ekspres-analiz> (дата звернення 23.04.2024)

15. Ковтуненко Ю. В. Фінансовий аналіз діяльності підприємства в умовах економічної нестабільності [Текст] / Ю. В. Ковтуненко, А. Г. Олексійчук // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. – № 18. – С. 234-238.

16. Колесніченко А. С. Фінансовий аналіз та обліковий процес як базис формування конвергентної платформи сучасної системи управління [Текст] / А. С. Колесніченко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. – № 16. – С. 864-868.

17. Лагун М. Інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану підприємств при визначенні його потенціалу [Текст] / М. Лагун // Формування ринкових відносин в Україні. – 2015. – № 9. – С. 64 – 68.

18. Лазоренко В. В. Інформаційні технології оцінки фінансової стійкості підприємства [Текст] / В. В. Лазоренко // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: О.В.Ярошук (голов. ред.) та ін. – Тернопіль: ВПЦ Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2017. – Том 27. – № 2. – С. 156-161.

19. Лизогуб, М. М. Індикатори фінансової стійкості як засіб оцінки ефективності фінансової системи України [Текст] / М. М. Лизогуб // Інвестиції: практика та досвід. – 2018. – № 12. – С. 99-102.

20. Лисун І. Ю. Економічна суть ліквідності та платоспроможності [Електронний ресурс] / І. Ю. Лисун – Режим доступу до ресурсу: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/6378/1/Лисун%20І.%20Ю.%20Економічна%20суть%20ліквідності%20та%20платоспроможності.pdf>. (дата звернення 14.04.2024)

21. Марусяк І. Б. Ефективність управління грошовими потоками підприємства [Електронний ресурс] / І. Б. Марусяк – Режим доступу до ресурсу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/4869/1/143.pdf>. (дата звернення 14.04.2024)

22. Методика аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки, затверджена Наказом Міністерства фінансів України 14.02.2006 №170

23. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства,

фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства, затверджені Наказом Міністерства економіки України 19.01.2006 № 14 (у редакції наказу Міністерства 46 економіки України 26.10.2010 № 1361).

24. Механізми вартісно-орієнтованого управління підприємством [Текст]: звіт про НДР (заключний) / Кер. М.В. Костель. - Суми: СумДУ, 2015. - 84 с.

25. Міщук Є. В. Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості: проблемні аспекти [Текст] / Є. В. Міщук, І. І. Сідорова // Інвестиції: практика та досвід. – 2018. – № 2. – С. 54-57.

26. Нагайчук В. В. Аналіз фінансової стійкості підприємств та напрями її забезпечення [Текст] / В. В. Нагайчук, Н. Є. Ковальчук // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – 2017. – № 875. – С. 71-76.

27. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене Наказом Мінфіну України від 07.02.2014 р. №73 зі змінами і доповненнями.

28. Некрасенко Л. А. Напрями удосконалення управління грошовими потоками суб'єктів господарювання [Електронний ресурс] / Л. А. Некрасенко, І. М. Гнилосир – Режим доступу: <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/2011/v2i3/118.pdf>. (дата звернення 16.04.2024)

29. Підвисоцька Л. Я. Аналітичні інструменти в контролі дебіторської заборгованості для забезпечення безперервності діяльності [Текст] / Л. Я. Підвисоцька // Ефективна економіка. – 2017. – № 11.

30. Подольська В.О., Ярім О.В. Фінансовий аналіз: Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури. – 2008. – 488с

31. Польова Т.В. Аналіз ліквідності балансу підприємства на прикладі ПРАТ «Бондарівське»/ Т.В.Польова, Ю.В. Кравцова // Ефективна економіка. – 2018. - №10.

32. Ремньова Л. М. Управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства як складова фінансового менеджменту / Л. М. Ремньова // Актуальні проблеми економіки. - 2014. - №2 (32). - С. 87-95. 47
33. Роль інноваційної діяльності у формуванні вартості промислових підприємств [Текст]: звіт про НДР (заключний) / Кер. О.О. Захаркін. - Суми: СумДУ, 2016. - 114 с.
34. Тарасенко, Н. В. Фінансовий аналіз [Текст] : навч. посіб. / Н. В. Тарасенко, І. М. Вагнер. – Львів : Новий Світ-2000, 2019. – 444 с.
35. Теоретико-методологічні засади управління фінансами урбанізованого простору на місцевому рівні [Текст] : звіт про НДР (заключний) / Кер. К.В. Ілляшенко. - Суми : СумДУ, 2014. - 34 с.
36. Урманбекова, И. Ф. Улучшение финансового состояния предприятия / И. Ф. Урманбекова.// Молодой ученый. — 2017. — № 17 (151). — С. 391-394.
37. Фінансовий аналіз [текст] навчальний посібник /кол. авт.: Косова Т. Д. [та ін.]; [за заг. ред. Т. Д. Косової, І. В. Сіменко]. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 440 с.
38. Фінансовий аналіз [Текст] : навч. посіб. / І. О. Школьник, І. М. Боярко, О. В. Дейнека [та ін.] ; За заг. ред. І.О. Школьник. – К. : ЦУЛ, 2016. – 368 с.
39. Формування фінансового механізму стабілізації економіки України [Текст] : звіт про НДР (заклучний) / Кер. Н.А. Антонюк. - Суми : СумДУ, 2014. - 60 с.
40. Худик О. Б. Удосконалення методики прогнозування фінансової звітності [Текст] / О. Б. Худик // Вісник Одеського національного університету. Економіка. – 2017. – Т.22, Вип. 3 (56). – С. 180-185.
41. Цал-Цалко Ю. С. Фінансовий аналіз [Текст] : підручник / Ю. С. Цал-Цалко. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 566 с.
42. Ярошевська О.В. Методи оцінки ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства // Ярошевська О.В. - 2016. С.202-219

ДОДАТКИ

**Додаток А. - КЛАСИФІКАЦІЯ ТА ПОРЯДОК РОЗРАХУНКУ
ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ
ПІДПРИЄМСТВА**

№ п/п	Показники оцінки	Порядок розрахунку або джерело одержання вихідних даних
1	Показники оцінки майнового стану підприємства	
1.1	Сума господарських коштів, які є в розпорядженні підприємства	Валюта балансу
1.2	Питома вага активної частини основних засобів	$\frac{\text{Вартість активної частини основних засобів}}{\text{Вартість основних засобів}} \cdot 100\%$
1.3	Коефіцієнт зносу основних засобів	$\frac{\text{Знос}}{\text{Первинна вартість основних засобів за балансом}}$
1.4	Коефіцієнт оновлення основних засобів	$\frac{\text{Балансова вартість основних засобів, які надійшли за період, що аналізується}}{\text{Балансова вартість основних засобів на кінець періоду, що аналізується}}$
1.5	Коефіцієнт вибуття основних засобів	$\frac{\text{Балансова вартість основних засобів, які вибули в період, що аналізується}}{\text{Балансова вартість основних засобів на початок періоду, що аналізується}}$
2	Показники прибутковості	
2.1	Прибутковість інвестицій у звичайні акції	$\frac{\text{Прибуток після сплати податків та дивідендів на привілейовані акції}}{\left[\frac{\text{Зобов'язання перед акціонерами}}{\text{Загальна вартість акцій}} \right]} \cdot 100\%$
2.2	Прибутковість інвестицій у фірму	$\frac{\text{Прибуток після сплати податків}}{\text{Інвестиції}} \cdot 100\%$
2.3	Головний показник прибутковості	$\frac{\text{Прибуток до сплати податків}}{\left[\frac{\text{Усього активів}}{\text{Нематеріальні активи}} \right]} \cdot 100\%$
2.4	Прибутковість активів	$\frac{\text{Прибуток після сплати податків та дивідендів на привілейовані акції}}{\left[\frac{\text{Усього активів}}{\text{Нематеріальні активи}} \right]} \cdot 100\%$
2.5	Обертання необоротних активів	$\frac{\text{Обсяг реалізації}}{\text{Необоротні активи}}$
2.6	Прибутковість операційної діяльності	$\frac{\text{Фінансовий результат від операційної діяльності}}{\text{Обсяг випуску продукції}} \cdot 100\%$
3	Показники ліквідності та платоспроможності	

Продовження додатку А

3.1	Величина власного капіталу	Підсумок звіту про власний капітал (форма 4)
3.2	Маневреність грошових коштів	Грошові кошти Власний капітал
3.3	Коефіцієнт покриття загальний	Оборотні активи Поточні зобов'язання
3.4	Коефіцієнт покриття проміжний	[Грошові кошти та їх еквіваленти] + [Дебіторська заборгованість] Короткострокові позикові кошти
3.5	Коефіцієнт поточної ліквідності	Грошові кошти та їх еквіваленти Поточні зобов'язання
3.6	Коефіцієнт абсолютної ліквідності (платоспроможність)	Грошові кошти Поточні зобов'язання
3.7	Частка оборотних коштів у активах	Оборотні активи Усього активів
3.8	Частка запасів в оборотних активах	Запаси Оборотні активи
3.9	Частка власних оборотних коштів у покритті запасів	Власні оборотні кошти Запаси
3.10	Коефіцієнт покриття запасів	Стабільні джерела покриття запасів Запаси
3.11	Коефіцієнт критичної оцінки	$\left[\text{Гроші} \right] + \left[\frac{\text{Ринкові цінні папери}}{\text{папери}} \right] + \left[\frac{\text{Дебіторська заборгованість}}{\text{заборгованість}} \right]$ Поточні зобов'язання
3.12	Період інкасації дебіторської заборгованості	Дебіторська заборгованість $\left[\frac{\text{Продаж у кредит}}{\text{Продаж у кредит}} \right] : \left[\frac{\text{Кількість днів у періоді}}{\text{Кількість днів у періоді}} \right]$
3.13	Тривалість кредиторської заборгованості	Кредиторська заборгованість $\left[\frac{\text{Закупівлі}}{\text{Закупівлі}} \right] : \left[\frac{\text{Кількість днів у періоді}}{\text{Кількість днів у періоді}} \right]$
3.14	Співвідношення довгострокових зобов'язань кредиторам та довгострокових джерел фінансування (коефіцієнт довгострокових зобов'язань)	Довгострокові зобов'язання $\left[\frac{\text{Зобов'язання перед учасниками}}{\text{учасниками}} \right] + \left[\frac{\text{Довгострокові зобов'язання}}{\text{зобов'язання}} \right]$
3.15	Коефіцієнт поточної заборгованості	Поточні зобов'язання Зобов'язання перед акціонерами
3.16	Співвідношення грошових потоків та заборгованості кредиторам	Вхідні грошові потоки Заборгованість кредиторам
3.17	Співвідношення грошових потоків та довгострокових зобов'язань кредиторам	Вхідні грошові потоки Довгострокові пасиви
3.18	Коефіцієнт автономії (незалежності)	Власний капітал Майно підприємства

Продовження додатку А

3.19	Коефіцієнт співвідношення позикових та власних коштів	Позикові кошти
		Власні кошти
3.20	Співвідношення нерозподіленого прибутку до всієї суми активів	Нерозподілений прибуток
		Уся сума активів
3.21	Обертання матеріальних запасів	Продаж
		Матеріальні запаси
4	Показники фінансової стійкості та стабільності підприємства	
4.1	Коефіцієнт автономії (незалежності)	Власний капітал
		Майно підприємства
4.2	Коефіцієнт співвідношення позикових та власних коштів	Позикові кошти
		Власні кошти
4.3	Коефіцієнт довгострокового залучення капіталу	$\frac{[\text{Довгострокові кредити}] + [\text{Довгострокові позики}]}{[\text{Власний капітал}] + [\text{Довгострокові кредити}] + [\text{Довгострокові позики}]}$
		$\frac{[\text{Власний капітал}] + [\text{Довгострокові кредити}] + [\text{Довгострокові позики}]}{[\text{Власний капітал}] + [\text{Довгострокові кредити}] + [\text{Довгострокові позики}]}$
4.4	Коефіцієнт маневреності власних коштів	$\frac{[\text{Власний капітал}] + [\text{Довгострокові кредити}] + [\text{Довгострокові позики}] - [\text{Позаоборотні активи}]}{[\text{Власний капітал}] + [\text{Довгострокові кредити}] + [\text{Довгострокові позики}]}$
		$\frac{[\text{Власний капітал}] + [\text{Довгострокові кредити}] + [\text{Довгострокові позики}]}{[\text{Власний капітал}] + [\text{Довгострокові кредити}] + [\text{Довгострокові позики}]}$
4.5	Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні підприємства	$\frac{[\text{Вартість основних засобів}] - [\text{Сума накопиченої амортизації}]}{\text{Вартість майна підприємства за підсумком балансу}}$
		Вартість майна підприємства за підсумком балансу
4.6	Коефіцієнт концентрації власного капіталу	Власний капітал
		Активи
4.7	Коефіцієнт фінансової залежності	Активи
		Власний капітал
4.8	Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	Залучений капітал
		Усього коштів підприємства
4.9	Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	Довгострокові зобов'язання
		$\frac{[\text{Довгострокові зобов'язання}] + [\text{Власний капітал}]}{[\text{Довгострокові зобов'язання}] + [\text{Власний капітал}]}$
4.10	Коефіцієнт структури залученого капіталу	Довгострокові зобов'язання
		Залучений капітал
4.11	Показник заборгованості акціонерам	Усього заборгованості акціонерам
		$\frac{\text{Усього заборгованості акціонерам}}{\text{Усього активів}} \cdot 100\%$
5	Показники рентабельності підприємства	
5.1	Рентабельність продажу	Прибуток від реалізації продукції (робіт, послуг)
		Виручка від реалізації
5.2	Рентабельність основної діяльності	Прибуток від реалізації продукції
		Витрати на виробництво продукції та її реалізацію

Закінчення додатку А

5.3	Рентабельність власного капіталу	Чистий прибуток Середня величина власного капіталу
5.4	Період окупності власного капіталу	Середня величина власного капіталу Чистий прибуток
5.5	Рентабельність усього капіталу підприємства	Загальний прибуток Підсумок балансу
5.6	Рентабельність перманентного (змінного) капіталу	Загальний прибуток Підсумок I розділу пасиву балансу
6	Показники ділової активності	
6.1	Загальне обертання капіталу	Чиста виручка від реалізації Підсумок балансу
6.2	Обертання мобільних коштів	Чиста виручка від реалізації Підсумок II та III розділів активу балансу
6.3	Обертання матеріальних оборотних коштів	Чиста виручка від реалізації Підсумок II розділу активу балансу
6.4	Обертання готової продукції	Чиста виручка від реалізації Готова продукція
6.5	Обертання дебіторської заборгованості	Виручка від реалізації Дебіторська заборгованість
6.6	Середній строк обороту дебіторської заборгованості	$360 \times \text{Дебіторська заборгованість}$ Виручка від реалізації
6.7	Обертання кредиторської заборгованості	Виручка від реалізації Кредиторська заборгованість
6.8	Середній строк обороту кредиторської заборгованості	$360 \times \text{Кредиторська заборгованість}$ Виручка від реалізації
6.9	Фондовіддача необоротних активів	Виручка від реалізації Необоротні активи
6.10	Обертання власного капіталу	Виручка від реалізації Власний капітал
7	Показники акціонерного капіталу	
7.1	Прибутковість акцій	$\frac{\text{Дивіденди власників акцій}}{\text{Ринкова ціна акції}} \times 100\%$
7.2	Дохід на звичайну акцію	$\frac{\text{Прибуток після сплати податків та дивідендів на привілейовані акції}}{\text{Кількість звичайних акцій}}$
7.3	Цінність акції	$\frac{\text{Ринкова ціна акції}}{\text{Дохід на акцію}}$
7.4	Рентабельність акції	$\frac{\text{Дивіденд на одну акцію}}{\text{Ринкова ціна акції}}$
7.5	Дивідендний дохід	$\frac{\text{Дивіденд на одну акцію}}{\text{Середній дохід на одну акцію}}$
7.6	Коефіцієнт котирування акції	$\frac{\text{Ринкова ціна акції}}{\text{Облікова ціна акції}}$